

การดำเนินการตามมาตรา ๖๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน

การดำเนินการตามมาตรา ๖๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ซึ่งอยู่ในหน้าที่ความรับผิดชอบของ กองควบคุมและพัฒนามาตรฐานการออกหนังสือสำคัญ เป็นภารกิจที่มีความสำคัญ เพราะเป็นการดำเนินการ ที่มีผลกระทบต่อสถานะของสิทธิของบุคคลผู้เป็นเจ้าของหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินและผู้ที่เกี่ยวข้องกับที่ดินนั้น ๆ ตลอดจนความศักดิ์สิทธิ์แห่งหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินและศักดิ์ศรีของกรรมที่ดิน การที่จะพิจารณาเพื่อบำบัดการกับที่ดินแปลงใด ตามมาตรา ๖๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องจึงต้องใช้ความระมัดระวัง ละเอียดยรอบคอบ และระลึกรู้อยู่เสมอว่า การนำมาตรา ๖๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดินมาใช้จะเป็นทางเลือกสุดท้ายที่จะนำมาใช้

ในการดำเนินการเพื่อให้มีคำสั่งเพิกถอนหรือแก้ไขหนังสือแสดงสิทธิในที่ดิน หรือรายการจดทะเบียน หรือรายการจดทะเบียนต่าง ๆ กระบวนการนี้ได้สิ้นสุดลงเมื่อได้มีคำสั่งดังกล่าวแล้วเท่านั้น แต่ผลแห่งการทำคำสั่ง จะเป็นเหตุเริ่มต้นให้ผู้ได้รับผลกระทบจาก “คำสั่งทางปกครอง” ดังกล่าว สามารถยื่นอุทธรณ์คำสั่งและนำไปสู่การฟ้องคดีต่อศาลปกครองต่อไป

กระบวนการตามมาตรา ๖๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน มีขั้นตอนการดำเนินการ โดยสรุป ดังนี้

๑. จังหวัดรวบรวมข้อเท็จจริงและเอกสารที่เกี่ยวข้อง โดยดำเนินการตามแนวทางปฏิบัติที่กรมที่ดิน ได้เวียนให้เจ้าหน้าที่ทราบและถือปฏิบัติแล้ว ตามหนังสือกรมที่ดิน ที่ มท ๐๓๒๙.๒/ว ๒๑๑๓๙ ลงวันที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๕๕ และระเบียบกรมที่ดิน ว่าด้วยการตรวจสอบข้อเท็จจริง และวิธีดำเนินการก่อนการตั้งคณะกรรมการสอบสวนและการหมายเหตุการเพิกถอนหรือแก้ไข ตามมาตรา ๖๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๖๖ (เวียนตามหนังสือกรมที่ดิน ที่ มท ๐๕๑๕.๑/ว ๒๓๘๔๘ ลงวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๖) ก่อนส่งเรื่องให้กรมที่ดินพิจารณาเพื่อดำเนินการตามมาตรา ๖๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ในขั้นตอนนี้อาจมีหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องเช่น คณะกรรมการ ป.ป.ช. กรมป่าไม้ เป็นต้น เป็นผู้เสนอเรื่องให้กรมที่ดินพิจารณาเพื่อดำเนินการตามมาตรา ๖๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน

๒. เจ้าหน้าที่ผู้พิจารณาต้องตรวจสอบข้อเท็จจริง และเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ที่จังหวัดเสนอมาว่ารับฟังข้อเท็จจริงเป็นที่ยุติแล้วหรือไม่ และจะต้องดำเนินการตามมาตรา ๖๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน หรือไม่ หากเห็นว่าข้อเท็จจริงยังไม่เพียงพอที่จะรับฟังเป็นที่ยุติหรือต้องการข้อเท็จจริงหรือเอกสารอื่นใดเพิ่มเติม ก็ให้จัดทำหนังสือประทับตราแทนการลงชื่อแจ้งให้จังหวัดดำเนินการเพิ่มเติม

๓. เมื่อจังหวัดได้ดำเนินการสอบสวนหรือจัดส่งเอกสารเพิ่มเติมตามข้อ ๒ แล้ว เจ้าหน้าที่ผู้พิจารณาจะต้องพิจารณาว่า ข้อเท็จจริงและเอกสารหลักฐานที่รวบรวมมาทั้งหมด รับฟังข้อเท็จจริงเป็นที่ยุติว่า จะต้องดำเนินการตามมาตรา ๖๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน หรือไม่ เช่น กรณีออกโฉนดที่ดินในที่ดินแปลงเดียวกัน โดยการเดินสำรวจออกโฉนดที่ดินตามมาตรา ๕๘ ทวิ และโดยการเปลี่ยน น.ส. ๓ ก. เป็นโฉนดที่ดินตามมาตรา ๕๘ ตริ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ข้อเท็จจริงปรากฏว่า การออกโฉนดที่ดินตามมาตรา ๕๘ ตริ ได้ประกาศกำหนดวันแจกโฉนดที่ดินก่อน (มีผลทำให้ น.ส. ๓ ก. ถูกยกเลิกตามมาตรา ๕๘ ตริ วรคห่า) สำหรับโฉนดที่ดินตามมาตรา ๕๘ ทวิ หากยังไม่ได้แจกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้นำรังวัดถือว่าโฉนดที่ดินดังกล่าวมีสถานะ

เป็นแบบพิมพ์โฉนดที่ดินของทางราชการ จึงให้จังหวัดยกเลิกเรื่องราวการเดินสำรวจออกโฉนดที่ดินและทำลายแบบพิมพ์โฉนดที่ดิน ตามนัยหนังสือกรมที่ดิน ที่ มท ๐๗๒๙.๑/ว ๒๗๘๙๔ ลงวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๔๔ เรื่อง ขอยกเลิกใบไต่สวนไม่ต้องเพิกถอนโดยเหตุว่านำหลักฐานที่ดินเดิมซึ่งถูกยกเลิกไปแล้วมาขอยกโฉนดที่ดินและออกโฉนดที่ดินทับซ้อนกัน หรือกรณีระหว่างนำเดินสำรวจออกโฉนดที่ดิน ผู้นำเดินสำรวจขอออกใบแทนหลักฐานที่ดินเดิมแล้วนำไปจดทะเบียนขายฝาก เมื่อได้ออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้นำเดินสำรวจไปแล้วก็อาจให้จังหวัดยกการจดทะเบียนขายฝากในใบแทนหลักฐานที่ดินเดิมไปจดทะเบียนใบไต่สวนและโฉนดที่ดิน โดยไม่ต้องเพิกถอนเพราะเหตุว่าออกให้แก่ผู้ไม่มีสิทธิในที่ดิน เป็นต้น

กรณีนี้เป็นการเสนอเรื่องเพื่อให้อธิบดีพิจารณายุติเรื่อง โดยไม่ต้องดำเนินการตามมาตรา ๖๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน จึงต้องสรุปเรื่องเสนอให้รองอธิบดีซึ่งรับมอบอำนาจจากอธิบดีให้รับผิดชอบกองควบคุมและพัฒนามาตรฐานการออกหนังสือสำคัญเป็นผู้พิจารณา

๔. เมื่อรับฟังข้อเท็จจริงเป็นที่ยุติว่า หนังสือแสดงสิทธิในที่ดินดังกล่าวได้ออกไปโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือคลาดเคลื่อนด้วยเหตุใด และจะต้องดำเนินการตามมาตรา ๖๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน เจ้าหน้าที่ผู้พิจารณาจะต้องรวบรวมข้อเท็จจริงต่าง ๆ จัดลำดับเรื่องราวเพื่อนำเสนอให้สั่น กระชับ ครอบคลุมชัดเจนและเข้าใจได้ง่าย เพื่อเสนอรองอธิบดีซึ่งอธิบดีมอบหมายพิจารณาเพื่อมีคำสั่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนตามกฎหมายซึ่งออกตามความในมาตรา ๖๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ซึ่งในส่วนนี้เจ้าหน้าที่ผู้พิจารณาจะต้องพิจารณาจัดทำบันทึกเสนอตั้งคณะกรรมการสอบสวนฯ คำสั่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนฯ และหนังสือแจ้งจังหวัด

ในขั้นตอนนี้ ผู้พิจารณาเรื่องต้องใช้ความระมัดระวังในการพิจารณาด้วยว่า มีเรื่องเดิมซึ่งหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง เช่น คณะกรรมการ ป.ป.ช. กรมป่าไม้ คณะกรรมการวินิจัยร้องทุกข์ เป็นต้น ได้แจ้งข้อเท็จจริงและพิจารณาเป็นที่ยุติตามกฎหมายเฉพาะนั้น ๆ แล้วหรือไม่ และกฎหมายนั้น ๆ กำหนดให้กรมที่ดินต้องดำเนินการไปตามผลการพิจารณานั้นหรือไม่ เช่น คณะกรรมการวินิจัยร้องทุกข์ (เดิม) ได้พิจารณาสอบสวนข้อเท็จจริงกรณีการออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายเป็นที่ยุติและเสนอนายกรัฐมนตรีเห็นชอบแล้ว แจ้งให้กรมที่ดินพิจารณาดำเนินการ เช่นนี้ กรมที่ดินจะต้องดำเนินการตามมาตรา ๖๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน โดยถือเอาข้อเท็จจริงตามคำวินิจฉัยหรือคำสั่งดังกล่าว เนื่องจากมีกฎหมายอื่นบัญญัติไว้เป็นการเฉพาะแล้ว (เรื่องเสร็จที่ ๒๘/๒๕๕๐ บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง อำนาจอธิบดีกรมที่ดินหรือรองอธิบดีกรมที่ดินมอบหมายในการสั่งการเพิกถอนหรือแก้ไขเอกสารสิทธิในที่ดินที่ออกโดยคลาดเคลื่อนหรือไม่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๖๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน) เป็นต้น

๕. ในการดำเนินการของคณะกรรมการสอบสวนฯ ซึ่งประมวลกฎหมายที่ดินได้กำหนดระยะเวลาสอบสวนว่าให้แล้วเสร็จภายใน ๖๐ วัน นับแต่วันที่มีคำสั่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนฯ หากคณะกรรมการสอบสวนฯ ไม่สามารถดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ก็ให้แจ้งเหตุผลความจำเป็นเพื่อขอให้อธิบดีสั่งขยายระยะเวลาการสอบสวนออกไปอีกไม่เกิน ๖๐ วัน นับแต่ระยะเวลาการสอบสวนครั้งแรกสิ้นสุดลง ซึ่งกรณีนี้ เมื่อเจ้าหน้าที่ได้รับแจ้งเหตุผลความจำเป็นดังกล่าวแล้วจะต้องพิจารณาก่อนว่า คณะกรรมการสอบสวนฯ ได้ขอขยายระยะเวลาการสอบสวนก่อนสิ้นสุดระยะเวลาการสอบสวน ๑๒๐ วัน นับแต่มีคำสั่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนฯ หรือไม่ หากขอขยายระยะเวลาเมื่อพ้นกำหนดเวลาดังกล่าว อธิบดีไม่มีอำนาจขยายระยะเวลาให้อีก ซึ่งกรณีนี้เจ้าหน้าที่ผู้พิจารณาจะต้องจัดทำ

หนังสือประทับตราแทนการลงชื่อแจ้งจังหวัดถึงเหตุแห่งการไม่สามารถขยายระยะเวลาให้คณะกรรมการสอบสวนฯ ได้อีก และแจ้งให้จังหวัดเร่งรัดคณะกรรมการสอบสวนฯ เพื่อให้ดำเนินการสอบสวนให้แล้วเสร็จโดยเร็ว แต่หากคณะกรรมการสอบสวนฯ ได้ขอขยายระยะเวลามาก่อนสิ้นสุทธะระยะเวลาดังกล่าว เจ้าหน้าที่ผู้พิจารณาจะต้องพิจารณาเรื่องเพื่อเสนอขยายระยะเวลาต่อรองอธิบดีซึ่งอธิบดีมอบหมาย โดยจัดทำเป็นบันทึกเสนอขอขยายระยะเวลา และหนังสือแจ้งจังหวัด

๖. ในระหว่างการดำเนินการของคณะกรรมการสอบสวนฯ อาจมีเหตุบางประการให้กรรมการสอบสวนบางคนไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ เช่น ย้ายไปรับราชการที่อื่น เกษียณอายุราชการ หรือมีการเปลี่ยนแปลงชื่อตำแหน่ง เป็นต้น ซึ่งจะต้องมีการแก้ไขคำสั่ง เมื่อได้รับแจ้งจากจังหวัด เจ้าหน้าที่ผู้พิจารณาจะต้องจัดทำบันทึกเสนอเปลี่ยนแปลงกรรมการสอบสวน คำสั่งเปลี่ยนแปลงกรรมการสอบสวน และหนังสือแจ้งจังหวัด เพื่อเสนอรองอธิบดีซึ่งอธิบดีมอบหมาย และที่พบอยู่เสมออีกคือการขอขยายระยะเวลามาพร้อมกับขอเปลี่ยนแปลงกรรมการสอบสวน ซึ่งเจ้าหน้าที่ผู้พิจารณาจะต้องพิจารณาเสนอไปในคราวเดียวกัน โดยจัดทำเป็นบันทึกเปลี่ยนแปลงกรรมการสอบสวนและขอขยายระยะเวลาสอบสวน คำสั่งเปลี่ยนแปลงกรรมการสอบสวน และหนังสือแจ้งจังหวัด เสนอไปในคราวเดียวกัน

๗. เมื่อจังหวัดส่งรายงานการสอบสวนของคณะกรรมการสอบสวนฯ มาให้กรมที่ดินพิจารณาเพื่อดำเนินการตามมาตรา ๖๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน เจ้าหน้าที่ผู้พิจารณาจะต้องตรวจสอบเอกสารเรื่องราวการดำเนินการของคณะกรรมการสอบสวนฯ ก่อนว่า คณะกรรมการสอบสวนฯ ได้ดำเนินการสอบสวนถูกต้องครบถ้วน ตามที่ได้กำหนดไว้ในกฎกระทรวงซึ่งออกตามความในมาตรา ๖๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดินแล้วหรือไม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องการแจ้งผู้มีส่วนได้เสีย ได้แจ้งครบถ้วนถูกต้องหรือไม่ ประเด็นต่าง ๆ ที่จะต้องพิจารณาสอบสวน ได้สอบสวนแล้วครบถ้วนถูกต้องหรือไม่ และได้มีความเห็นในแต่ละประเด็น การพิจารณาหรือไม่ อย่างไร หากเห็นว่าคณะกรรมการสอบสวนฯ ยังดำเนินการไม่ครบถ้วน ขาดประเด็นใด ก็ให้รับจัดทำบันทึกกำหนดประเด็นเพื่อให้คณะกรรมการสอบสวนฯ พิจารณาดำเนินการเพิ่มเติม ตามข้อ ๗ แห่งกฎกระทรวงฯ และหนังสือแจ้งจังหวัด เสนอรองอธิบดีซึ่งอธิบดีมอบหมายพิจารณา

แต่หากเป็นกรณีที่เห็นว่า ขาดตกบกพร่องในบางเรื่อง และต้องให้จังหวัดเป็นผู้ดำเนินการ เช่น การจัดทำรูปแผนที่ (ร.ว.๙) และรูปแผนที่ต่อท้ายคำสั่งอธิบดีกรมที่ดิน หรือขาดเอกสารบางอย่าง ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของจังหวัดหรือสาขาก็ให้ทำหนังสือประทับตราแทนการลงชื่อแจ้งจังหวัดเพื่อขอให้จัดทำหรือส่งเอกสารดังกล่าวมาให้ เป็นต้น (ไม่ต้องเสนอเรื่องผ่านรองอธิบดีซึ่งอธิบดีมอบหมาย)

๘. เมื่อคณะกรรมการสอบสวนฯ ได้ดำเนินการถูกต้องครบถ้วนแล้ว เจ้าหน้าที่ผู้พิจารณาได้พิจารณาแล้วเห็นว่าต้องดำเนินการตามมาตรา ๖๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ก็ให้จัดทำบันทึกเสนอคำสั่งแก้ไขหรือเพิกถอน หนังสือแจ้งจังหวัด ผู้มีส่วนได้เสียทุก ๆ คน หรือหน่วยงานอื่น ๆ เพื่อให้รองอธิบดีซึ่งอธิบดีมอบหมายพิจารณา แต่ในขั้นตอนนี้ หากเจ้าหน้าที่ผู้พิจารณาเห็นว่า ไม่จำเป็นต้องดำเนินการแก้ไขหรือเพิกถอนอีก เนื่องจากมีเหตุบางประการ เช่น ได้มีการแก้ไขเหตุที่ทำให้เกิดความคลาดเคลื่อนแล้ว เป็นต้น ก็สามารถพิจารณาทำความเข้าใจในการไม่ดำเนินการตามมาตรา ๖๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน เสนอรองอธิบดีซึ่งอธิบดีมอบหมายพิจารณา และแจ้งจังหวัดทราบต่อไป

ในการแจ้งคำสั่งอธิบดีกรมที่ดินให้ผู้มีส่วนได้เสียทราบ ต้องระมัดระวังในการตรวจสอบที่อยู่ของผู้มีส่วนได้เสีย จะต้องเป็นปัจจุบัน ที่อยู่ดังกล่าวอาจปรากฏในสำนวนการสอบสวน หรือในสารบบ

เพื่อให้การส่งคำสั่งเป็นไปโดยถูกต้อง ในกรณีที่ส่งไปตามที่อยู่ที่ปรากฏแล้ว แต่ไม่มีผู้รับหรือส่งไปไม่ถึง โดยประการใดก็ตาม ให้เจ้าหน้าที่ผู้พิจารณาตรวจสอบก่อนว่าได้ส่งหนังสือไปถูกต้องตรงตามที่อยู่ที่เป็น ปัจจุบันหรือไม่ หากเห็นว่าถูกต้องแล้ว แต่ส่งไม่ถึงหรือไม่มีผู้ยอมรับ ก็ให้จัดทำหนังสือประทับตราแทนการลงชื่อ แจ้งให้จังหวัดปิดหนังสือแจ้งคำสั่งอธิบดีกรมที่ดินดังกล่าว ตามข้อ ๑๐ และ ๑๓ แห่งกฎกระทรวงซึ่งออกตาม ความในมาตรา ๖๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน

๙. เมื่อได้แจ้งคำสั่งอธิบดีกรมที่ดินให้ผู้มีส่วนได้เสียทราบแล้ว และผู้มีส่วนได้เสียได้อุทธรณ์ คำสั่งมายังอธิบดีกรมที่ดิน ณ กรมที่ดิน (หรือสำนักงานที่ดิน) ให้เจ้าหน้าที่ผู้พิจารณาตรวจสอบวันที่ ที่ผู้อุทธรณ์ได้ยื่นคำอุทธรณ์จากตราประทับไปรษณีย์ (หากส่งทางไปรษณีย์) หรือวันที่ที่กรมที่ดิน (หรือสำนักงานที่ดิน) ได้ลงรับคำอุทธรณ์นั้นไว้ (กรณีนำมาส่งด้วยตนเอง) ว่าอยู่ในกำหนดเวลาอุทธรณ์หรือไม่ (๑๕ วัน นับแต่ได้รับแจ้งหรือถือว่าได้รับแจ้ง) หากได้อุทธรณ์ภายในกำหนดเวลาอุทธรณ์ ให้เจ้าหน้าที่ ผู้พิจารณาพิจารณาจัดทำบันทึกเสนอ และหนังสือแจ้งผู้อุทธรณ์ ในกรณีที่รองอธิบดีซึ่งอธิบดีมอบหมาย ไม่เห็นด้วยกับคำอุทธรณ์ ให้จัดทำบันทึกพิจารณาอุทธรณ์เสนอรองปลัดกระทรวงมหาดไทย หัวหน้ากลุ่มภารกิจ ด้านกิจการความมั่นคงภายใน พิจารณาต่อไป หากล่วงพ้นกำหนดเวลาอุทธรณ์แล้ว ให้เจ้าหน้าที่ผู้พิจารณา จัดทำบันทึกเสนอไม่รับอุทธรณ์ไว้พิจารณา และจัดทำหนังสือแจ้งผู้อุทธรณ์ เสนอรองอธิบดีซึ่งอธิบดีมอบหมาย พิจารณา โดยไม่ต้องจัดทำบันทึกเสนอรองปลัดกระทรวงฯ และคำสั่งไม่รับอุทธรณ์ไว้พิจารณานี้ เป็น “คำสั่งทางปกครอง” ซึ่งผู้อุทธรณ์สามารถอุทธรณ์ได้ จึงต้องแจ้งสิทธิในการอุทธรณ์และสิทธิในการฟ้องคดีปกครองให้ผู้อุทธรณ์ ทราบด้วย

๑๐. การพิจารณาอุทธรณ์ของรองปลัดกระทรวงมหาดไทย หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านกิจการ ความมั่นคงภายใน มีกำหนดเวลาในการพิจารณา ๓๐ วัน ตามมาตรา ๔๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการ ทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ หากไม่สามารถพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในกำหนด อธิบดี (ปฏิบัติราชการแทน รองปลัดกระทรวงฯ) ตามคำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ ๔๙๙/๒๕๔๗ ลงวันที่ ๑๒ ตุลาคม ๒๕๔๗) สามารถขยาย ระยะเวลาการพิจารณาอุทธรณ์ออกไปได้อีกไม่เกิน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ครบกำหนดระยะเวลา ๓๐ วันแรก ดังนั้น เจ้าหน้าที่ผู้พิจารณา (โดยการประสานงานกับกระทรวงฯ) จะต้องจัดทำบันทึกเสนอขยายระยะเวลา การพิจารณา บันทึกแจ้งรองปลัดกระทรวงมหาดไทยฯ พร้อมทั้งหนังสือแจ้งการขยายระยะเวลาการพิจารณา อุทธรณ์ให้ผู้อุทธรณ์ทราบ เสนอต่อรองอธิบดีซึ่งอธิบดีมอบหมายเพื่อพิจารณา

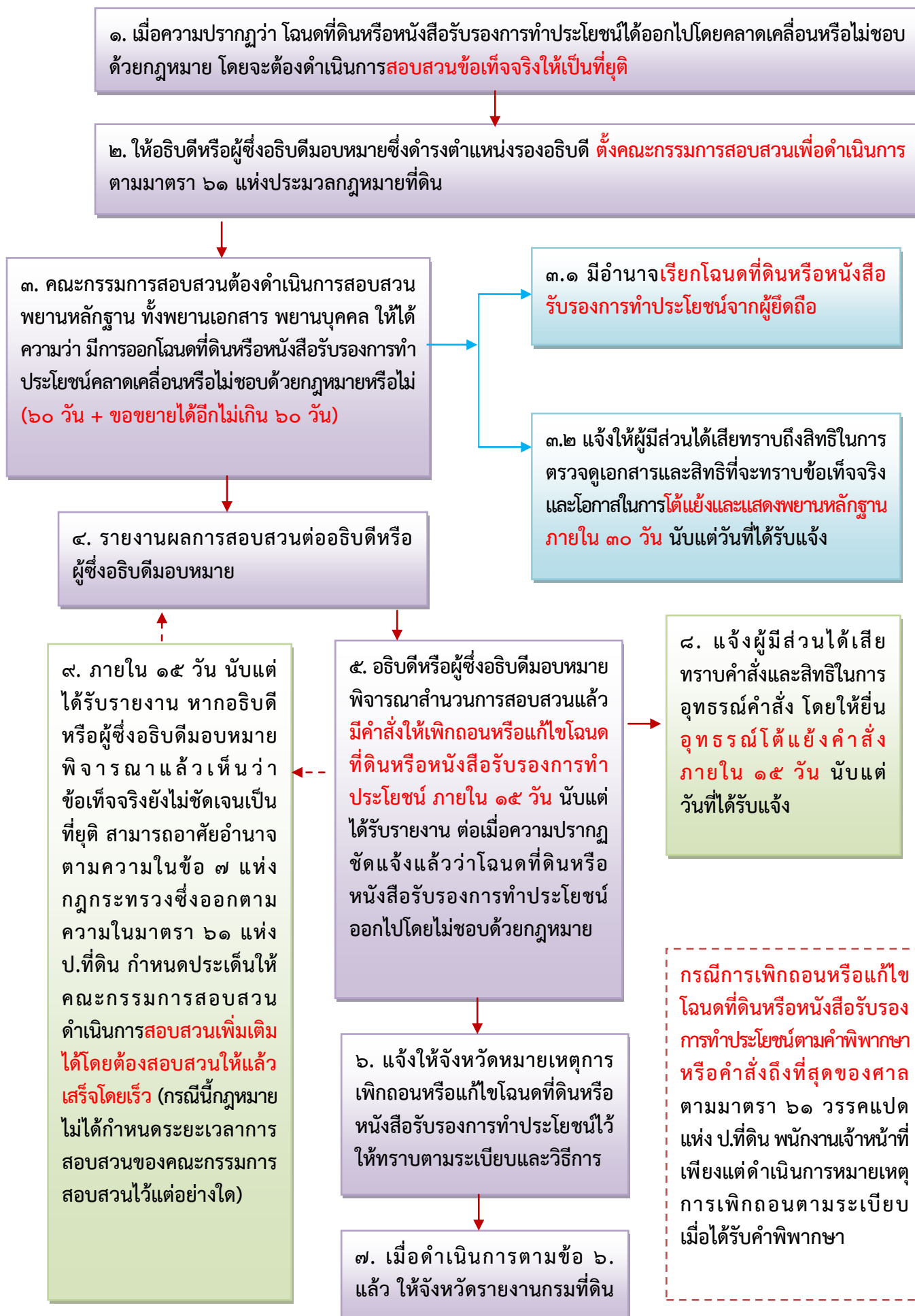
๑๑. เมื่อรองปลัดกระทรวงมหาดไทย หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านกิจการความมั่นคงภายใน ได้พิจารณาเหตุผล ความเห็นของอธิบดี และคำอุทธรณ์ และแจ้งผลการพิจารณาอุทธรณ์ให้กรมที่ดินทราบแล้ว ให้เจ้าหน้าที่ผู้พิจารณาจัดทำบันทึกเสนอ (พับหลัง) และหนังสือแจ้งผลการพิจารณาพร้อมสิทธิในการฟ้องคดี ให้ผู้อุทธรณ์ทราบ เสนอต่อรองอธิบดีซึ่งอธิบดีมอบหมายเพื่อพิจารณา

๑๒. เมื่อผู้มีส่วนได้เสียได้อุทธรณ์คำสั่งแล้ว ผู้อุทธรณ์ก็สามารถที่จะฟ้องคดีปกครองต่อศาล ปกครองที่มีเขตอำนาจพิจารณาต่อไป ซึ่งในกรณีนี้ ทางสำนักกฎหมายจะขอให้พนักงานอัยการคดีปกครอง เป็นผู้ว่าคดี และแจ้งให้กองควบคุมและพัฒนามาตรฐานการออกหนังสือสำคัญซึ่งเป็นผู้พิจารณา จัดทำคำชี้แจง พร้อมส่งสำเนาเอกสารประกอบคำชี้แจง จำนวน ๓ ชุด และเป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ผู้พิจารณาจะต้องเร่งรีบ ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลา หากมีการคัดค้านคำให้การ เจ้าหน้าที่ผู้พิจารณาจะต้องพิจารณาว่า ประเด็นที่ผู้ฟ้องคดีคัดค้านคำให้การมีประเด็นอย่างไร ต้องจัดทำคำให้การเพิ่มเติมแก้คำคัดค้านให้ครบถ้วน

ตรงประเด็น เว้นแต่กรณีเป็นประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการเรียกค่าสินไหมทดแทน ซึ่งไม่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของ
กองควบคุมและพัฒนามาตรฐานการออกหนังสือสำคัญ เป็นเรื่องที่สำนักกฎหมายจะต้องแจ้งให้พนักงานอัยการ
เป็นผู้ดำเนินการ ตามนัยหนังสือกรมที่ดิน ที่ มท ๐๗๑๒/ว ๑๑๘๗๘ ลงวันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๔๕
และแจ้งสำนักกฎหมายภายในกำหนดเวลาด้วยเช่นกัน

แผนผังการดำเนินการเพิกถอนหรือแก้ไขโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ ตามมาตรา ๖๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๑. มาตรา ๖๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๕๑ บัญญัติว่า “เมื่อความปรากฏว่าได้ออกโฉนดที่ดิน หรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ หรือได้จดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ หรือจดทะเบียนเอกสารรายการจดทะเบียนอสังหาริมทรัพย์ให้แก่ผู้ใดโดยคลาดเคลื่อนหรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย ให้อธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมาย ซึ่งดำรงตำแหน่งรองอธิบดีหรือผู้ตรวจราชการกรมที่ดิน มีอำนาจหน้าที่สั่งเพิกถอนหรือแก้ไขได้

ก่อนที่จะดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ให้อธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายตามวรรคหนึ่ง ตั้งคณะกรรมการสอบสวนขึ้นคณะหนึ่ง โดยมีอำนาจเรียกโฉนดที่ดิน หนังสือรับรองการทำประโยชน์ เอกสารที่ได้จดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม เอกสารที่ได้จดทะเบียนรายการทะเบียนอสังหาริมทรัพย์ หรือเอกสารอื่นที่เกี่ยวข้องมาพิจารณา พร้อมทั้งแจ้งให้ผู้มีส่วนได้เสียทราบเพื่อให้โอกาสคัดค้าน ถ้าไม่คัดค้านภายในกำหนดสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง ให้ถือว่าไม่มีการคัดค้าน

คณะกรรมการสอบสวนการออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ที่ออกโดยคลาดเคลื่อนหรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย อย่างน้อยต้องมีเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองและตัวแทนคณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นที่ที่ดินนั้นตั้งอยู่เป็นกรรมการ

การสอบสวนตามวรรคสองต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จและส่งให้อธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายตามวรรคหนึ่งภายในกำหนดหกสิบวันนับแต่วันที่ได้มีคำสั่งให้ทำการสอบสวน ในกรณีที่คณะกรรมการสอบสวนไม่สามารถดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้คณะกรรมการสอบสวนรายงานเหตุที่ทำให้การสอบสวนไม่แล้วเสร็จต่ออธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายตามวรรคหนึ่งส่งขยายระยะเวลาการดำเนินการได้ตามความจำเป็น แต่ไม่เกินหกสิบวัน

ให้อธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายตามวรรคหนึ่งพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในสิบห้าวัน นับแต่ได้รับรายงานการสอบสวนจากคณะกรรมการสอบสวนตามวรรคสี่ เมื่ออธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายตามวรรคหนึ่งพิจารณาประการใดแล้ว ก็ให้ดำเนินการไปตามนั้น

การดำเนินการเพิกถอนหรือแก้ไขตามความในมาตรานี้ ถ้าไม่ได้โฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์มา ให้ถือว่าโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์นั้นสูญหาย และให้เจ้าพนักงานที่ดินออกใบแทนหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินเพื่อดำเนินการต่อไป

ถ้ามีการคลาดเคลื่อนเนื่องจากเขียนหรือพิมพ์ข้อความผิดพลาดโดยมีหลักฐานชัดเจนและผู้มีส่วนได้เสียยินยอมเป็นลายลักษณ์อักษรแล้ว ให้เจ้าพนักงานที่ดินมีอำนาจหน้าที่แก้ไขให้ถูกต้องได้

ในกรณีที่ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งถึงที่สุดให้เพิกถอนหรือแก้ไขอย่างใดแล้ว ให้เจ้าพนักงานที่ดินดำเนินการตามคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นตามวิธีการที่อธิบดีกำหนด

การตั้งคณะกรรมการสอบสวน การสอบสวน การแจ้งผู้มีส่วนได้เสียเพื่อให้โอกาสคัดค้าน และการพิจารณาเพิกถอนหรือแก้ไขให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง”

๒. กฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการสอบสวน และการพิจารณาเพิกถอน หรือแก้ไขการออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ การจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม หรือการจดทะเบียนเอกสารรายการจดทะเบียนโดยตลาดเคลื่อนหรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๕๓

หมวดที่ ๑ การตั้งคณะกรรมการสอบสวนและการสอบสวน

ข้อ ๒ เมื่อความปรากฏว่าได้มีการออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์หรือจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ หรือการจดทะเบียนเอกสารรายการจดทะเบียนอสังหาริมทรัพย์ ให้แก่ผู้ใดโดยตลาดเคลื่อนหรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย ให้อธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายซึ่งดำรงตำแหน่งรองอธิบดี หรือผู้ตรวจราชการกรมที่ดินตั้งคณะกรรมการสอบสวนชั้นคณะหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(๑) กรณีการออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์โดยตลาดเคลื่อนหรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย

(ก) สำหรับกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย เจ้าพนักงานที่ดินกรุงเทพมหานคร หรือเจ้าพนักงานที่ดินกรุงเทพมหานครสาขา หรือข้าราชการสังกัดกรมที่ดินที่อธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมาย ซึ่งดำรงตำแหน่งรองอธิบดีหรือผู้ตรวจราชการกรมที่ดินที่เห็นสมควร เป็นประธานกรรมการ ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ผู้อำนวยการเขตซึ่งที่ดินนั้นตั้งอยู่ และผู้แทนส่วนราชการอื่นที่เกี่ยวข้องตามที่เห็นสมควร เป็นกรรมการ และให้อธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมาย ซึ่งดำรงตำแหน่งรองอธิบดีหรือผู้ตรวจราชการกรมที่ดินแต่งตั้งข้าราชการซึ่งดำรงตำแหน่งประเภททั่วไปตั้งแต่ระดับชำนาญงานขึ้นไป หรือข้าราชการซึ่งดำรงตำแหน่งวิชาการ ตั้งแต่ระดับชำนาญการขึ้นไปในสำนักงานที่ดินกรุงเทพมหานครหรือสำนักงานที่ดินกรุงเทพมหานครสาขา เป็นกรรมการและเลขานุการ

(ข) สำหรับจังหวัดอื่น ประกอบด้วย เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดหรือเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสาขา หรือข้าราชการสังกัดกรมที่ดินที่อธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายซึ่งดำรงตำแหน่งรองอธิบดี หรือผู้ตรวจราชการ กรมที่ดินเห็นสมควร เป็นประธานกรรมการ นายอำเภอหรือปลัดอำเภอผู้ซึ่งเป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ ซึ่งที่ดินนั้นตั้งอยู่ ตัวแทนคณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นซึ่งที่ดินนั้นตั้งอยู่ และผู้แทนส่วนราชการอื่น ที่เกี่ยวข้องตามที่เห็นสมควร เป็นกรรมการ และให้อธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายซึ่งดำรงตำแหน่งรองอธิบดี หรือผู้ตรวจราชการกรมที่ดินแต่งตั้งข้าราชการซึ่งดำรงตำแหน่งประเภททั่วไปตั้งแต่ระดับชำนาญงานขึ้นไป หรือข้าราชการซึ่งดำรงตำแหน่งประเภทวิชาการตั้งแต่ระดับชำนาญการขึ้นไปในสำนักงานที่ดินจังหวัด หรือสำนักงานที่ดินจังหวัดสาขาเป็นกรรมการและเลขานุการ

ในกรณีที่ที่ดินนั้นมีอาณาเขตติดต่อ คาบเกี่ยว หรืออยู่ในเขตที่ได้จำแนกให้เป็นเขตป่าไม้ถาวร ตามมติคณะรัฐมนตรี เขตป่าสงวนแห่งชาติ เขตอุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า หรือเขตห้ามล่าสัตว์ป่า ให้แต่งตั้งผู้แทนกรมพัฒนาที่ดิน ผู้แทนกรมป่าไม้ หรือผู้แทนกรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช เป็นกรรมการด้วย แล้วแต่กรณี

(๒) กรณีการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ หรือการจดทะเบียนเอกสาร รายการจดทะเบียนอสังหาริมทรัพย์โดยตลาดเคลื่อนหรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย

(ก) สำหรับกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย เจ้าพนักงานที่ดินกรุงเทพมหานคร หรือ เจ้าพนักงานที่ดินกรุงเทพมหานครสาขา หรือข้าราชการสังกัดกรมที่ดินที่อธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมาย ซึ่งดำรงตำแหน่งรองอธิบดีหรือผู้ตรวจราชการกรมที่ดินเห็นสมควร เป็นประธานกรรมการ และให้อธิบดีหรือ

ผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายซึ่งดำรงตำแหน่งรองอธิบดีหรือผู้ตรวจราชการกรมที่ดินแต่งตั้งข้าราชการซึ่งดำรงตำแหน่งประเภททั่วไปตั้งแต่ระดับชำนาญงานขึ้นไปหรือข้าราชการ ซึ่งดำรงตำแหน่งประเภทวิชาการตั้งแต่ระดับชำนาญการขึ้นไปในสำนักงานที่ดินกรุงเทพมหานคร หรือสำนักงานที่ดินกรุงเทพมหานครสาขา จำนวนสองคน เป็นกรรมการ โดยให้กรรมการคนหนึ่ง เป็นเลขานุการ

(ข) สำหรับจังหวัดอื่น ประกอบด้วย เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัด หรือเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสาขา หรือข้าราชการสังกัดกรมที่ดินที่อธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายซึ่งดำรงตำแหน่งรองอธิบดีหรือผู้ตรวจราชการกรมที่ดินเห็นสมควร เป็นประธานกรรมการ และให้อธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายซึ่งดำรงตำแหน่งรองอธิบดี หรือผู้ตรวจราชการกรมที่ดินแต่งตั้งข้าราชการซึ่งดำรงตำแหน่งประเภททั่วไปตั้งแต่ระดับชำนาญงานขึ้นไป หรือข้าราชการซึ่งดำรงตำแหน่งประเภทวิชาการตั้งแต่ระดับชำนาญการขึ้นไปในสำนักงานที่ดินจังหวัด หรือสำนักงานที่ดินจังหวัดสาขา จำนวนสองคน เป็นกรรมการ โดยให้กรรมการคนหนึ่งเป็นเลขานุการ

ข้อ ๓ ให้คณะกรรมการสอบสวนดำเนินการสอบสวนพยานหลักฐานให้ได้ความว่าได้มีการออกโฉนดที่ดิน หรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ หรือการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ หรือการจดทะเบียนเอกสารรายการจดทะเบียนอสังหาริมทรัพย์ที่สอบสวนนั้นคลาดเคลื่อนหรือไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่

การนัดสอบสวน การนัดพิจารณาหรือการอย่างอื่นที่คณะกรรมการสอบสวนต้องแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทราบ

ข้อ ๔ ในการสอบสวน ให้คณะกรรมการสอบสวนมีอำนาจเรียกโฉนดที่ดิน หนังสือรับรองการทำประโยชน์ เอกสารที่ได้จดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม เอกสารที่ได้จดทะเบียนรายการทะเบียนอสังหาริมทรัพย์ หรือเอกสารอื่นที่เกี่ยวข้องจากผู้ยึดถือมาประกอบการพิจารณาพร้อมทั้งแจ้งให้ผู้มีส่วนได้เสียทราบเพื่อให้ออกคำสั่ง

เมื่อคณะกรรมการได้รับเอกสารมาตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้ออกใบรับไว้เป็นหลักฐาน ในกรณีที่คณะกรรมการสอบสวนไม่อาจเรียกเอกสารมาตามวรรคหนึ่งได้ ให้บันทึกเหตุผลไว้ในสำนวนการสอบสวนที่เสนออธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายซึ่งดำรงตำแหน่งรองอธิบดี หรือผู้ตรวจราชการกรมที่ดินด้วย

ข้อ ๕ เมื่อดำเนินการสอบสวนเสร็จแล้ว ให้คณะกรรมการรายงานผลการสอบสวนนั้นต่ออธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายซึ่งดำรงตำแหน่งรองอธิบดีหรือผู้ตรวจราชการกรมที่ดิน

ในรายงานผลการสอบสวนตามวรรคหนึ่ง ให้สรุปข้อเท็จจริงและเหตุที่มีการออกโฉนดที่ดิน หรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ หรือการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ หรือการจดทะเบียนเอกสารรายการจดทะเบียนอสังหาริมทรัพย์โดยคลาดเคลื่อนหรือไม่ชอบด้วยกฎหมายนั้น รวมทั้งให้เสนอความเห็นต่ออธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายซึ่งดำรงตำแหน่งรองอธิบดีหรือผู้ตรวจราชการกรมที่ดินด้วยว่าสมควรสั่งเพิกถอนหรือแก้ไขความคลาดเคลื่อนหรือไม่ชอบด้วยกฎหมายนั้นหรือไม่ อย่างไร

กรรมการสอบสวนผู้ใดมีความเห็นแย้ง ให้ทำความเห็นแย้งติดไว้กับสำนวนการสอบสวน โดยให้ถือเป็นส่วนหนึ่งของสำนวนการสอบสวนนั้นด้วย

ข้อ ๖ ในกรณีที่คณะกรรมการสอบสวนไม่สามารถดำเนินการสอบสวนให้แล้วเสร็จภายในกำหนดหกสิบวันนับแต่วันที่ได้นำคำสั่งให้ดำเนินการสอบสวน ให้คณะกรรมการสอบสวนรายงานเหตุที่ทำให้การสอบสวนนั้นไม่แล้วเสร็จต่ออธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายซึ่งดำรงตำแหน่งรองอธิบดีหรือผู้ตรวจราชการกรมที่ดิน เพื่อขอขยายระยะเวลาการสอบสวนก่อนครบกำหนดระยะเวลาดังกล่าว

ข้อ ๗ ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับรายงานการสอบสวนจากคณะกรรมการสอบสวน ถ้าอธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายซึ่งดำรงตำแหน่งอธิบดีหรือผู้ตรวจราชการกรมที่ดินเห็นสมควรให้มีการสอบสวนเพิ่มเติม ให้กำหนดประเด็นพร้อมทั้งส่งเอกสารที่เกี่ยวข้องไปให้คณะกรรมการสอบสวนคณะเดิม เพื่อดำเนินการสอบสวนเพิ่มเติมต่อไป

ให้คณะกรรมการสอบสวนดำเนินการสอบสวนเพิ่มเติมให้แล้วเสร็จโดยเร็ว และให้ส่งผลการสอบสวนเพิ่มเติมนั้นไปให้อธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายซึ่งดำรงตำแหน่งรองอธิบดีหรือผู้ตรวจราชการกรมที่ดิน

หมวด ๒ การแจ้งผู้มีส่วนได้เสียเพื่อให้โอกาสคัดค้าน

ข้อ ๘ ในการสอบสวน ให้คณะกรรมการสอบสวนส่งหนังสือแจ้งผู้มีส่วนได้เสียเพื่อให้โอกาสคัดค้านการเพิกถอนหรือแก้ไขการออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ หรือการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ หรือการจดทะเบียนเอกสารรายการจดทะเบียนอสังหาริมทรัพย์ที่คลาดเคลื่อนหรือไม่ชอบด้วยกฎหมายนั้น

ข้อ ๙ การแจ้งผู้มีส่วนได้เสียเพื่อให้โอกาสคัดค้านให้กระทำเป็นหนังสือโดยส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับตามที่อยู่ที่ผู้มีส่วนได้เสียให้ไว้แก่พนักงานเจ้าหน้าที่ในสารบบที่ดินแปลงนั้น

ข้อ ๑๐ ในกรณีที่ไมอาจแจ้งผู้มีส่วนได้เสียเพื่อให้โอกาสคัดค้านได้ ให้คณะกรรมการสอบสวนแจ้งผู้มีส่วนได้เสียโดยปิดหนังสือแจ้งไว้ในที่เปิดเผยสามารถเห็นได้ชัดเจน ณ สำนักงานที่ดิน สำนักงานเขต ที่ว่าการอำเภอหรือที่ว่าการกิ่งอำเภอ ที่ทำการแขวงหรือที่ทำการกำนันท้องที่ สำนักงานหรือที่ทำการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งที่ดินนั้นตั้งอยู่ และในบริเวณที่ดินนั้นแห่งละหนึ่งฉบับ

ให้ถือว่าผู้มีส่วนได้เสียได้รับแจ้งเมื่อล่วงพ้นระยะเวลาสิบห้าวันนับแต่วันปิดหนังสือแจ้ง

ข้อ ๑๑ เมื่อผู้มีส่วนได้เสียได้รับหนังสือแจ้งหรือถือว่าได้รับแจ้งเพื่อให้มีโอกาสคัดค้านแล้ว และมีความประสงค์ที่จะคัดค้านการเพิกถอนหรือแก้ไขการออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ หรือรายการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ หรือการจดทะเบียนเอกสารรายการจดทะเบียนอสังหาริมทรัพย์ที่คลาดเคลื่อนหรือไม่ชอบด้วยกฎหมายนั้น ให้ทำหนังสือคัดค้านยื่นต่อประธานคณะกรรมการสอบสวนภายในกำหนดสามสิบวันนับแต่วันที่รับแจ้ง หรือถือว่าได้รับแจ้งโดยระบุเหตุผลที่คัดค้านพร้อมทั้งแสดงพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องด้วย

ถ้าผู้มีส่วนได้เสียไม่คัดค้านภายในกำหนดระยะเวลาตามวรรคหนึ่ง ให้ถือว่าไม่ประสงค์ที่จะคัดค้าน

หมวด ๓ การสั่งเพิกถอนหรือแก้ไข

ข้อ ๑๒ เมื่อได้รับรายงานการสอบสวนจากคณะกรรมการสอบสวนตามข้อ ๕ หรือข้อ ๗ แล้ว อธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายซึ่งดำรงตำแหน่งรองอธิบดีหรือผู้ตรวจราชการกรมที่ดินจะพิจารณาสั่งเพิกถอนหรือแก้ไขการออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ หรือการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ หรือการจดทะเบียนเอกสารรายการจดทะเบียนอสังหาริมทรัพย์ที่คลาดเคลื่อนหรือไม่ชอบด้วยกฎหมายนั้นได้ ต่อเมื่อปรากฏชัดแจ้งว่าได้มีการออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ หรือการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ หรือการจดทะเบียนเอกสารรายการจดทะเบียนอสังหาริมทรัพย์นั้นโดยคลาดเคลื่อนหรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ข้อ ๑๓ ในการออกคำสั่งเพิกถอนหรือแก้ไขการออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ หรือการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ หรือการจดทะเบียน อสังหาริมทรัพย์ที่คลาดเคลื่อนหรือไม่ชอบด้วยกฎหมายตามข้อ ๑๒ ให้อธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายซึ่งดำรง ตำแหน่งรองอธิบดีหรือผู้ตรวจราชการกรมที่ดินแจ้งคำสั่งดังกล่าวพร้อมด้วยเหตุผลให้ผู้มีส่วนได้เสียทราบด้วย ทั้งนี้ ให้นำความในข้อ ๘ ข้อ ๙ และข้อ ๑๐ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

.....

๓. แนวทางปฏิบัติตามหนังสือกรมที่ดิน ที่ มท ๐๗๒๙.๒/ว ๒๑๑๗๙ ลงวันที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๕๕

โดยที่มาตรา ๖๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๕๑ ได้บัญญัติให้อธิบดีหรือรองอธิบดีหรือผู้ตรวจราชการกรมที่ดิน ซึ่งอธิบดีมอบหมายมีอำนาจหน้าที่ในการสั่งเพิกถอนหรือแก้ไขในกรณีที่ความปรากฏว่า โฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ได้ออกไปโดยคลาดเคลื่อนหรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย ทั้งนี้ก่อนที่จะมีคำสั่งเพิกถอนหรือแก้ไขดังกล่าว กฎหมายบัญญัติให้ต้องมีการตั้งคณะกรรมการสอบสวน ฯ เพื่อดำเนินการตามนัยกฎกระทรวง ฯ ก่อน ฉะนั้น เพื่อให้การดำเนินการในเรื่องนี้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน จึงกำหนดแนวทางให้ดำเนินการดังนี้

๑. การดำเนินการของจังหวัดก่อนส่งเรื่องให้กรมที่ดินพิจารณา

(๑) ให้จังหวัดสอบสวนข้อเท็จจริงให้ได้ความโดยชัดเจน และจัดส่งเอกสารหลักฐานประกอบการพิจารณาว่า โฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์แปลงใด ได้ออกไปโดยคลาดเคลื่อนหรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย อย่างไร โดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินดังกล่าว ดังนี้

- ออกให้แก่ผู้ใด เมื่อใด เนื้อที่เท่าใด
- ออกโดยวิธีใด โดยอาศัยหลักฐานใด
- ปัจจุบันผู้ใดเป็นผู้มีสิทธิในที่ดินดังกล่าว และมีภาระผูกพันหรือไม่ อย่างไร

(๒) ในกรณีเป็นการออกทับที่สาธารณประโยชน์ให้ตรวจสอบที่สาธารณประโยชน์ดังกล่าวว่าเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินประเภทใด เกิดขึ้นได้อย่างไร ตั้งแต่เมื่อใด มีหลักฐานการสงวนหวงห้ามหรือไม่ อย่างไร (จัดส่งเอกสารประกอบการพิจารณาด้วย)

(๓) ในกรณีเป็นการออกในเขตป่าสงวนแห่งชาติ เขตที่ได้จำแนกให้เป็นเขตป่าไม้ถาวรตามมติคณะรัฐมนตรี เขตอุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า หรือเขตห้ามล่าสัตว์ป่า ฯลฯ ให้ตรวจสอบว่าที่ดินหวงห้ามดังกล่าวเกิดขึ้นโดยอาศัยกฎหมาย มติคณะรัฐมนตรี หรือหลักฐานใด ตั้งแต่เมื่อใด (จัดส่งเอกสารประกอบการพิจารณาด้วย)

(๔) ในกรณีเป็นการออกในเขตปฏิรูปที่ดิน หรือออกในที่ดินหวงห้ามอื่นๆ ให้ตรวจสอบและดำเนินการทำนองเดียวกับข้อ (๓) (จัดส่งเอกสารประกอบการพิจารณาด้วย)

(๕) ในกรณีหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินออกทับซ้อนกันให้ตรวจสอบ

- หนังสือแสดงสิทธิในที่ดินทุกแปลง โดยมีรายละเอียดเช่นเดียวกับ (๑)
- หนังสือแสดงสิทธิในที่ดินดังกล่าวได้ออกทับกันอย่างไร ทั้งแปลงหรือบางส่วน หากเป็นกรณีทับกันเป็นบางส่วนให้ระบุตำแหน่งและเนื้อที่ที่ทับกันด้วยว่าอยู่บริเวณใด มีเนื้อที่เท่าใด ทั้งนี้โดยให้จำลองรูปแผนที่ของหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินที่ทับกันนั้นลงในสำเนาระวางรูปถ่ายทางอากาศหรือสำเนาระวางแผนที่เพื่อการออกโฉนดที่ดิน (แล้วแต่กรณี) พร้อมหมายชี้แสดงตำแหน่งให้ชัดเจน

(๖) ในกรณีหนังสือรับรองการทำประโยชน์และโฉนดที่ดินออกทับซ้อนกันให้ตรวจสอบว่าตำแหน่งที่ดินในพื้นที่ถูกต้องตรงตามที่ปรากฏในระวางรูปถ่ายทางอากาศ หรือระวางแผนที่เพื่อการออกโฉนดที่ดินหรือไม่ ประการใด (ให้ลงตำแหน่งที่ดินในสำเนาระวางแผนที่โดยหมายชี้ให้ชัดเจนและจัดส่งเพื่อประกอบการพิจารณา)

(๓) ตรวจสอบว่าที่ดินตามหลักฐานโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ดังกล่าว อยู่ในเขตความรับผิดชอบของเทศบาล หรือองค์การบริหารส่วนตำบลใด

(๔) ตรวจสอบว่าที่ดินดังกล่าวมีอาณาเขตติดต่อกับเกี่ยว หรืออยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ เขตอุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตห้ามล่าสัตว์ป่า หรือเขตที่ได้จำแนกให้เป็นเขตป่าไม้ถาวร ตามมติคณะรัฐมนตรี หรือไม่

(๕) ตรวจสอบว่าที่ดินตามหลักฐานหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินดังกล่าว ปัจจุบันอยู่ในท้องที่ อำเภอดังกล่าว (ถ้ามีการเปลี่ยนแปลงเขตการปกครองจากเดิมให้จัดส่งเอกสารประกอบการพิจารณาด้วย)

(๑๐) กรณีเป็นการออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินโดยมิชอบในเขตที่ดินของรัฐ ให้เสนอ คณะกรรมการประสานการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐส่วนจังหวัด (กปร. ส่วนจังหวัด) พิจารณา ให้ความเห็นก่อน ทั้งนี้ ตามนัยหนังสือกรมที่ดิน ที่ มท ๐๓๑๙/ว ๓๙๘๑๔ ลงวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๔๐ ข้อ ๒ (ปัจจุบันให้ดำเนินการตามระเบียบกรมที่ดิน ว่าด้วยการตรวจสอบที่ดินเพื่อออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรอง การทำประโยชน์ กรณีเป็นที่ดินที่มีอาณาเขตติดต่อกับเกี่ยวหรืออยู่ในเขตที่ดินของรัฐด้วยวิธีอื่น พ.ศ. ๒๕๖๖)

(๑๑) ให้ความเห็นว่าหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินดังกล่าวได้ออกไปโดยคลาดเคลื่อนหรือไม่ชอบ ด้วยกฎหมายหรือไม่ อย่างไร และควรพิจารณาดำเนินการประการใด

๒. การดำเนินการของคณะกรรมการสอบสวน ตามกฎกระทรวงออกตามความในมาตรา ๖๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน

(๑) คณะกรรมการสอบสวน ฯ ต้องดำเนินการสอบสวนให้แล้วเสร็จภายในกำหนด ๖๐ วัน นับแต่วันที่ได้นำคำสั่ง (คือวันที่ระบุในคำสั่ง)

(๒) ให้ตรวจสอบว่าผู้มีส่วนได้เสียในที่ดินมีผู้ใดบ้างและรีบแจ้งให้ทราบให้ครบทุกคน โดยส่งหนังสือแจ้งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับ และเก็บหลักฐานใบตอบรับรวมไว้ในเรื่อง

“ผู้มีส่วนได้เสีย หมายถึง เฉพาะผู้จะได้หรือเสียสิทธิในขณะที่จะมีการสั่งเพิกถอนหรือ แก้อิทธิพลสิทธิในที่ดินเท่านั้น ในกรณีที่ผู้มีส่วนได้เสียถึงแก่กรรมไปแล้ว ทายาทของผู้นั้นก็ถือเป็น ผู้มีส่วนได้เสีย การแจ้งจึงต้องให้ทายาททราบด้วย (ตามนัยหนังสือกรมที่ดิน ที่ มท ๐๖๑๒/๑/ว ๒๓๙๖๕ ลงวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๑๘)

(๓) กรณีไม่อาจแจ้งผู้มีส่วนได้เสียได้ ให้ปิดหนังสือแจ้งดังกล่าวไว้ในที่เปิดเผย ตามนัยข้อ ๙ ของกฎกระทรวง ฯ โดยใช้แบบพิมพ์ ท.ด. ๔ เป็นหนังสือนำส่งโดยอนุโลม และให้รวบรวมหลักฐานการปิดหนังสือ แจ้งรวมไว้ในเรื่อง (ไม่ต้องจัดทำเป็นประกาศขึ้นใหม่แต่อย่างใด)

(๔) ให้คณะกรรมการสอบสวน ฯ ดำเนินการสอบสวนว่า หนังสือแสดงสิทธิในที่ดินดังกล่าว คลาดเคลื่อนหรือไม่ชอบด้วยกฎหมายตามที่อธิบดีหรือรองอธิบดีซึ่งอธิบดีมอบหมายได้นำคำสั่งตั้งคณะกรรมการ สอบสวน ฯ ไว้หรือไม่ หรือคลาดเคลื่อนไม่ชอบด้วยกฎหมายโดยประการอื่นอย่างไร มีพยานหลักฐานสนับสนุน หรือไม่ประการใด

(๕) กรณีที่เห็นว่าไม่สามารถสอบสวนให้แล้วเสร็จภายในกำหนดตาม (๑) ให้คณะกรรมการ สอบสวน ฯ รวบรวมเหตุที่ทำให้การสอบสวนไม่แล้วเสร็จเพื่อขอขยายระยะเวลาการสอบสวน เสนอต่อ อธิบดีหรือรองอธิบดีซึ่งอธิบดีมอบหมาย โดยผ่านผู้ว่าราชการจังหวัดตามระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน

(๖) การขยายระยะเวลาการสอบสวน ฯ ผู้มีอำนาจสั่งขยายได้ตามความจำเป็น แต่ไม่เกิน ๖๐ วัน เท่านั้น ดังนั้น เมื่อได้อนุญาตให้ขยายระยะเวลาแล้วการสอบสวนแล้ว คณะกรรมการสอบสวน ฯ ต้องรีบดำเนินการ ให้แล้วเสร็จภายในกำหนดระยะเวลา

(๗) การขอเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการสอบสวน ฯ ให้ดำเนินการทำนองเกี่ยวกับการขยาย ระยะเวลา ซึ่งการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการสอบสวน ฯ มิได้มีผลเป็นการขยายระยะเวลาการสอบสวนแต่อย่างใด

(๘) เมื่อดำเนินการสอบสวนเสร็จแล้ว ให้คณะกรรมการสอบสวน ฯ รายงานผลการสอบสวนนั้น ต่ออธิบดีหรือรองอธิบดีซึ่งอธิบดีมอบหมาย โดยผ่านผู้ว่าราชการจังหวัดตามระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน

(๙) บันทึกรายงานผลการสอบสวน จะต้องมียละเอียดดังนี้

- รายงานผลเกี่ยวกับการดำเนินการแจ้งให้ผู้มีส่วนได้เสียทราบเพื่อให้โอกาสคัดค้าน ว่าคณะกรรมการสอบสวน ฯ ได้แจ้งผู้มีส่วนได้เสียทราบตั้งแต่เมื่อใด แจ้งได้หรือไม่ ประการใด ผู้มีส่วนได้เสีย ได้คัดค้านหรือไม่ อย่างไร

- รายงานผลการพิจารณาคัดค้านของผู้มีส่วนได้เสียว่ารับฟังได้หรือไม่ ประการใด

- รายงานผลเกี่ยวกับการเรียกโฉนดที่ดิน หนังสือรับรองการทำประโยชน์ หรือเอกสารอื่นที่เกี่ยวข้องจากผู้ยึดถือมาประกอบการพิจารณา ว่าได้มาหรือไม่ ประการใด

- สรุปข้อเท็จจริงที่ได้จากการดำเนินการสอบสวนพยานหลักฐานต่างๆ ให้ปรากฏ โดยละเอียดชัดแจ้งว่าหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินดังกล่าวคลาดเคลื่อนหรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย ตามที่อธิบดีหรือ รองอธิบดีซึ่งอธิบดีมอบหมายได้มีคำสั่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน ฯ ไว้หรือไม่ หรือคลาดเคลื่อนไม่ชอบด้วยกฎหมาย โดยประการอื่น อย่างไร

- เสนอความเห็นว่าจะสมควรสั่งเพิกถอนหรือแก้ไขหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินนั้นหรือไม่ อย่างไร

(๑๐) กรณีกรรมการสอบสวน ฯ บางรายมีความเห็นแย้ง ให้ทำความเข้าใจรวมไว้ในสำนวน การสอบสวนด้วย

(๑๑) หากคณะกรรมการสอบสวน ฯ เห็นว่าควรดำเนินการแก้ไขหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินดังกล่าว ตามความในมาตรา ๖๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ให้จังหวัดจัดทำรูปแผนที่แสดงเขตที่ดินเดิมและเขตที่ดิน ส่วนที่ต้องรังวัดกันเขต พร้อมรูปแผนที่ต่อท้ายคำสั่งแก้ไข (กระดาษขนาด A4) ซึ่งเจ้าพนักงานที่ดินได้ลงนาม รับรองรูปแผนที่ไว้ ส่งให้กรมที่ดิน โดยอนุโลมถือปฏิบัติตามหนังสือกรมที่ดิน ที่ มท ๐๗๑๓/ว ๙๒๕๔ ลงวันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๓๓ เรื่อง การแก้ไขหนังสือรับรองการทำประโยชน์ ข้อ ๒.๒ และ ๒.๔

(๑๒) กรณีที่อธิบดีหรือรองอธิบดีซึ่งอธิบดีมอบหมายกำหนดประเด็นให้ดำเนินการสอบสวนเพิ่มเติม ตามนัยข้อ ๗ แห่งกฎกระทรวง ฯ ให้คณะกรรมการสอบสวน ฯ ดำเนินการให้แล้วเสร็จโดยเร็ว

๓. การจัดส่งเอกสาร

(๑) การดำเนินการตามข้อ ๑ ให้จังหวัดจัดส่งเอกสารประกอบการพิจารณา ดังนี้

- การจัดส่งหลักฐานเกี่ยวกับหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินให้จัดส่งสำเนาหนังสือแสดงสิทธิ ในที่ดินที่ได้ถ่ายเอกสารครบทุกหน้า สำเนาสารบบที่ดินเฉพาะส่วนที่เป็นเรื่องราวการออกหนังสือแสดงสิทธิ ในที่ดินดังกล่าว รวมทั้งสำเนาหลักฐานที่ดินเดิม

- กรณีเป็นการออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินหวงห้ามต่าง ๆ ให้จัดส่งหลักฐาน การเป็นที่หวงห้ามดังกล่าว อาทิ กฎกระทรวง ฯ กำหนดป่าสงวนแห่งชาติ พระราชกฤษฎีกากำหนดเขตปฏิรูปที่ดิน มติคณะรัฐมนตรีกำหนดเขตป่าไม้ถาวร เป็นต้น

- กรณีหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินออกทับซ้อนกัน ให้จัดส่งหลักฐานเกี่ยวกับหนังสือแสดงสิทธิในที่ดิน สำเนาสารบบที่ดินเฉพาะส่วนที่เป็นเรื่องราวการออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดิน สำเนาหลักฐานที่ดินเดิมของหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินที่ทับซ้อนและถูกทับซ้อนทุกแปลง และสำเนาหลักฐานและสารบบที่ดินของแปลงข้างเคียง (ถ้ามีความจำเป็นต้องทำการตรวจสอบ) รวมทั้งสำเนาระวางรูปถ่ายทางอากาศ หรือสำเนาระวางแผนที่เพื่อกองดินที่ดิน (แล้วแต่กรณี) ซึ่งได้หมายสีแดงตำแหน่งของหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินที่ทับซ้อนกันดังกล่าว

(๒) การดำเนินการตามข้อ ๒ ให้คณะกรรมการสอบสวน ฯ จัดส่งเอกสารประกอบการพิจารณา (ผ่านจังหวัด) ดังนี้

- หลักฐานการแจ้งให้ผู้มีส่วนได้เสียทราบเพื่อให้โอกาสคัดค้าน
- สำเนาหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินที่ได้ถ่ายเอกสารครบทุกหน้า สำเนาสารบบที่ดินเฉพาะส่วนที่เป็นเรื่องราวการออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินดังกล่าว สำเนาหลักฐานที่ดินเดิม (ถ้ามี) รวมทั้งเอกสารหลักฐานอื่น ซึ่งสนับสนุนข้อเท็จจริงที่ใช้ในการพิจารณาของคณะกรรมการสอบสวน ฯ

(๓) เอกสารที่จัดส่งให้กรมที่ดินทุกฉบับ หากเป็นการถ่ายเอกสาร ขอให้มีความชัดเจน ครบถ้วน ถูกต้อง และเป็นปัจจุบัน รวมทั้งให้เจ้าหน้าที่ลงลายมือชื่อรับรองสำเนาเอกสารดังกล่าว โดยวงเล็บชื่อตัว ชื่อสกุล พร้อมตำแหน่ง และวัน เดือน ปี กำกับไว้ทุกหน้าทุกแผ่นด้วย

.....

๔. ระเบียบกรมที่ดิน ว่าด้วยการตรวจสอบข้อเท็จจริง และวิธีดำเนินการก่อนการตั้งคณะกรรมการสอบสวน และการหมายเหตุการเพิกถอนหรือแก้ไข ตามมาตรา ๖๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๖๖

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ.....

ที่ มท.....

/

วันที่.....

เรื่อง ตั้งคณะกรรมการสอบสวนตามความในมาตรา ๖๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน

เรียน รองอธิบดีซึ่งอธิบดีมอบหมาย (.....)

๑. เรื่องเดิม

๒. ข้อเท็จจริง

๓. กฎหมาย กฎกระทรวง และคำสั่ง

๓.๑ ประมวลกฎหมายที่ดิน มาตรา ๖๑ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๕๑

๓.๒ กฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการสอบสวน และการพิจารณาเพิกถอนหรือแก้ไขการออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ การจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม หรือการจดทะเบียนเอกสารรายการจดทะเบียนโดยตลาดเคลื่อนหรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๕๓

๓.๓ คำสั่งอธิบดีกรมที่ดิน ที่ ...../..... ลงวันที่ ..... เรื่อง มอบหมายให้รองอธิบดีกรมที่ดินมีอำนาจหน้าที่พิจารณาและมีคำสั่งตามมาตรา ๖๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน แทนอธิบดีกรมที่ดิน

๔. ความเห็น

กองควบคุมและพัฒนามาตรฐานการออกหนังสือสำคัญพิจารณาแล้วเห็นว่า เมื่อความปรากฏว่า.....(โฉนดที่ดิน/หนังสือรับรองการทำประโยชน์)....เลขที่.....ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....เนื้อที่.....ไร่.....งาน..... ตามรางวา ออกให้แก่.....เมื่อวันที่.....ได้ออกไปโดย.....(ไม่ชอบด้วยกฎหมาย / ตลาดเคลื่อน).... เนื่องจาก.....เห็นควรดำเนินการเกี่ยวกับ...(โฉนดที่ดิน/หนังสือรับรองการทำประโยชน์)....ดังกล่าว ตามมาตรา ๖๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน โดยมีคำสั่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนตามกฎหมายซึ่งออกตามความในมาตราดังกล่าว พร้อมทั้งแจ้งจังหวัด.....ทราบเพื่อดำเนินการต่อไป

ในกรณีที่คณะกรรมการสอบสวนฯ พิจารณาแล้วเห็นว่า ต้องดำเนินการแก้ไขรูปแผนที่ และเนื้อที่ใน.....(โฉนดที่ดิน/หนังสือรับรองการทำประโยชน์) ....เลขที่.....ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด..... ให้เป็นการถูกต้อง ควรให้จังหวัดจัดทำรูปแผนที่ (ร.ว. ๙) แสดงเขตที่ดินเดิมและส่วนที่ต้องกันเขต ลงในแผ่นเดียวกัน โดยหมายสีทำนองเดียวกับการแบ่งแยก พร้อมจำลองรูปแผนที่ต่อท้ายคำสั่งแก้ไขรูปแผนที่ และเนื้อที่ใน.... (โฉนดที่ดิน/หนังสือรับรองการทำประโยชน์) โดยถือปฏิบัติตามนัยหนังสือกรมที่ดิน ที่ มท ๐๗๑๓/ว ๙๒๕๔ ลงวันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๓๓ เรื่อง การแก้ไขหนังสือรับรองการทำประโยชน์ ข้อ ๒.๒ และข้อ ๒.๔ โดยอนุโลม (ย่อหน้านี้ใช้เฉพาะกรณีการแก้ไข)

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หากเห็นชอบ ขอบได้โปรดลงนามในคำสั่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนฯ และหนังสือถึงผู้ว่าราชการจังหวัด..... ซึ่งได้นำเรียนมาพร้อมนี้

คำสั่งอธิบดีกรมที่ดิน

ที่...../.....

เรื่อง ตั้งคณะกรรมการสอบสวนตามความในมาตรา ๖๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน

.....

ด้วยความปรากฏว่า...(โฉนดที่ดิน/หนังสือรับรองการทำประโยชน์)...เลขที่.....ตำบล.....
อำเภอ..... จังหวัด ..... เนื้อที่ ..... ไร่ ..... งาน ..... ตารางวา ออกให้แก่ ..... เมื่อวันที่ .....
โดย ..... (วิธีออกหนังสือแสดงสิทธิ) ... ปัจจุบันมีชื่อ ..... เป็น .... (ผู้ถือกรรมสิทธิ/
สิทธิครอบครอง) ... เป็น .... (โฉนดที่ดิน/หนังสือรับรองการทำประโยชน์) ... ที่... (ไม่ชอบด้วยกฎหมาย/
คลาดเคลื่อน) ... เนื่องจาก ..... อธิบดีกรมที่ดิน
โดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๖๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน จะมีคำสั่ง ... (เพิกถอน/แก้ไข)....
(โฉนดที่ดิน/หนังสือรับรองการทำประโยชน์) ..... ฉบับนี้

ฉะนั้น อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๖๑ วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติม
โดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๕๑ ประกอบกับกฎกระทรวง
กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการสอบสวน และการพิจารณาเพิกถอนหรือแก้ไขการออกโฉนดที่ดินหรือ
หนังสือรับรองการทำประโยชน์ การจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม หรือการจดทะเบียนเอกสารรายการจดทะเบียน
โดยคลาดเคลื่อนหรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๕๓ และคำสั่งอธิบดีกรมที่ดิน ที่ ...../..... ลงวันที่
..... เรื่อง มอบหมายให้รองอธิบดีกรมที่ดินมีอำนาจหน้าที่พิจารณาและมีคำสั่งตามมาตรา ๖๑
แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน แทนอธิบดีกรมที่ดิน จึงตั้งคณะกรรมการสอบสวนประกอบด้วยบุคคลต่อไปนี้

๑. เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัด ..... (หรือสาขา .....) เป็นประธานกรรมการ
๒. นายอำเภอ ..... เป็นกรรมการ
๓. นายกองค์การบริหารส่วนตำบล ..... เป็นกรรมการ
(หรือนายกเทศมนตรีตำบล .....)
๔. ผู้อำนวยการสำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ ..... เป็นกรรมการ
..... ชื่อจังหวัด .....
(ใช้ในกรณีที่ดินคาบเกี่ยวหรืออยู่ในเขตป่าไม้ถาวร หรือป่าสงวนแห่งชาติ ฯลฯ)
๕. .... เป็นกรรมการและเลขานุการ
สำนักงานที่ดินจังหวัด..... (หรือสาขา .....)

ทั้งนี้ ให้คณะกรรมการสอบสวนดำเนินการสอบสวนตามความในมาตรา ๖๑ วรรคสอง
แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน และตามหลักเกณฑ์วิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวงดังกล่าว เสร็จแล้วรายงาน
ผลการสอบสวน โดยสรุปข้อเท็จจริงว่ามีการออก... (โฉนดที่ดิน/หนังสือรับรองการทำประโยชน์)
ไปโดยคลาดเคลื่อน/ไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ ประการใด รวมทั้งให้ความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณา
ดำเนินการต่อไป

สั่ง ณ วันที่ ..... พ.ศ. ....

(.....)

รองอธิบดี ซึ่งได้รับมอบหมายจาก

อธิบดีกรมที่ดิน

(ตัวอย่างหนังสือแจ้งจังหวัด
เรื่อง ตั้งคณะกรรมการสอบสวน ฯ)

ที่ มท ...../.....

กรมที่ดิน

ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษาฯ
อาคารรัฐประศาสนภักดี ถนนแจ้งวัฒนะ
แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ ๑๐๒๑๐

เรื่อง ตั้งคณะกรรมการสอบสวนตามความในมาตรา ๖๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด.....

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาคำสั่งอธิบดีกรมที่ดิน ที่ ...../..... ลงวันที่ .....

ตามที่จังหวัดได้ส่งเรื่อง .....

.....ไปให้กรมที่ดินพิจารณาเพื่อดำเนินการตามมาตรา ๖๑ แห่งประมวล
กฎหมายที่ดิน ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

บัดนี้ รองอธิบดีซึ่งอธิบดีกรมที่ดินมอบหมายได้พิจารณาและมีคำสั่งอธิบดีกรมที่ดิน
ที่ ...../..... ลงวันที่ ..... ตั้งคณะกรรมการสอบสวนตามความในมาตรา ๖๑
แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน เพื่อดำเนินการในกรณีดังกล่าวแล้ว จึงขอส่งสำเนาคำสั่งอธิบดีกรมที่ดิน
มาเพื่อโปรดทราบและแจ้งให้คณะกรรมการสอบสวนตามคำสั่งทราบ เพื่อดำเนินการตามกฎหมายกำหนด
หลักเกณฑ์และวิธีการในการสอบสวน และการพิจารณาเพิกถอนหรือแก้ไขการออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรอง
การทำประโยชน์ การจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม หรือการจดทะเบียนเอกสารรายการจดทะเบียนโดยตลาดเคลื่อน
หรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๕๓ พร้อมทั้งส่งหลักฐานการรับทราบคำสั่งของประธานกรรมการสอบสวน
ไปให้กรมที่ดินทราบ และขอให้จังหวัดสอบสวนพฤติการณ์ของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการออกโฉนดที่ดินดังกล่าว
ตามนัยหนังสือกรมที่ดิน ที่ มท ๐๗๑๙.๔/ว ๐๕๒๓๙ ลงวันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ และ ที่ มท ๐๕๑๖.๒/ว
๑๘๓๑๖ ลงวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๕๙ ให้กรมที่ดินเพื่อประกอบการพิจารณาในคราวเดียวกัน

อนึ่ง ในกรณีที่คณะกรรมการสอบสวนฯ เห็นว่าต้องดำเนินการแก้ไขรูปแบบที่และเนื้อที่ใน ....
(โฉนดที่ดิน/หนังสือรับรองการทำประโยชน์) ... เลขที่ ..... ตำบล ..... อำเภอ ..... จังหวัด .....
ให้เป็นการถูกต้อง ขอให้จังหวัดจัดทำรูปแบบที่ (ร.ว. ๙) แสดงเขตที่ดินเดิมและส่วนที่ต้องกันเขต
ลงในแผ่นเดียวกัน โดยหมายสีทำนองเดียวกับการแบ่งแยก พร้อมจำลองรูปแบบที่ต่อท้ายคำสั่งแก้ไขรูปแบบที่
และเนื้อที่ในโฉนดที่ดินดังกล่าว โดยถือปฏิบัติตามนัยหนังสือกรมที่ดิน ที่ มท ๐๗๑๓/ว ๙๒๕๔ ลงวันที่ ๒๑
พฤษภาคม ๒๕๓๓ เรื่อง การแก้ไขหนังสือรับรองการทำประโยชน์ ข้อ ๒.๒ และข้อ ๒.๔ โดยอนุโลม ส่งให้
กรมที่ดินในคราวเดียวกัน (ย่อหน้านี้ใช้เฉพาะกรณีการแก้ไข)

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณาดำเนินการ

ขอแสดงความนับถือ

(.....)

รองอธิบดี ซึ่งได้รับมอบหมายจาก

อธิบดีกรมที่ดิน

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ.....

ที่ มท..... /

วันที่.....

เรื่อง การเพิกถอน...(โฉนดที่ดิน/หนังสือรับรองการทำประโยชน์).....

เรียน รองอธิบดีซึ่งอธิบดีมอบหมาย (.....)

๑. เรื่องเดิม

รองอธิบดีซึ่งอธิบดีกรมที่ดินมอบหมายได้มีคำสั่งอธิบดีกรมที่ดิน ที่ ...../..... ลงวันที่ ..... ตั้งคณะกรรมการสอบสวนตามความในมาตรา ๖๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน กรณีที่ปรากฏว่า ....(โฉนดที่ดิน/หนังสือรับรองการทำประโยชน์) ...เลขที่ ..... ตำบล ..... อำเภอ ..... จังหวัด ..... เป็น .... (โฉนดที่ดิน/หนังสือรับรองการทำประโยชน์) ที่ออกไปโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจาก .....

๒. ข้อเท็จจริง

๒.๑ กรมที่ดินได้พิจารณาชัดเจนในเบื้องต้นตามบันทึก..... ที่ มท ...../..... ลงวันที่ ..... ว่า ....(โฉนดที่ดิน/หนังสือรับรองการทำประโยชน์) ...เลขที่ ..... ตำบล ..... อำเภอ ..... จังหวัด .....เป็น ... (โฉนดที่ดิน/หนังสือรับรองการทำประโยชน์)... ที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย โดยมีข้อเท็จจริงสรุปได้ ดังนี้

๒.๑.๑ .....

๒.๑.๒ .....

.....ฯ ล ฯ.....

๒.๒ รองอธิบดีซึ่งอธิบดีกรมที่ดินมอบหมายได้มีคำสั่งอธิบดีกรมที่ดิน ที่ ...../..... ลงวันที่ ..... ตั้งคณะกรรมการสอบสวนตามความในมาตรา ๖๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๕๑ พร้อมทั้งได้มีหนังสือกรมที่ดิน ที่ มท ...../..... ลงวันที่ ..... แจ้งให้จังหวัด.....ทราบเพื่อแจ้งคณะกรรมการสอบสวนฯ ดำเนินการต่อไป

๒.๓ จังหวัด.....ได้มีหนังสือ ที่ ...../..... ลงวันที่ ..... ส่งสำนวนการสอบสวนของคณะกรรมการสอบสวนตามคำสั่งอธิบดีกรมที่ดิน ที่ ...../..... ลงวันที่ ..... ซึ่งได้ดำเนินการสอบสวนกรณีดังกล่าวแล้ว มีข้อเท็จจริงสรุปได้ ดังนี้

๒.๓.๑ .....

๒.๓.๒ .....

.....ฯ ล ฯ.....

รายละเอียดปรากฏตามสำนวนการสอบสวนของคณะกรรมการสอบสวนฯ ฉบับลงวันที่ .....

๓. กฎหมาย กฎกระทรวง และคำสั่ง

๓.๑ ประมวลกฎหมายที่ดิน มาตรา ๖๑ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๕๑

๓.๒ กฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการสอบสวน และการพิจารณาเพิกถอน หรือแก้ไขการออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ การจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม หรือการจดทะเบียนการจดทะเบียนโดยศาลเคลื่อนหรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๕๓

๓.๓ คำสั่งอธิบดีกรมที่ดิน ที่ ...../..... ลงวันที่ ..... เรื่อง มอบหมายให้ รองอธิบดีกรมที่ดินมีอำนาจหน้าที่พิจารณาและมีคำสั่งตามมาตรา ๖๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน แทนอธิบดีกรมที่ดิน

๓.๔ พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ มาตรา ๕ มาตรา ๔๔ และมาตรา ๔๕

๓.๕ พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๔๙ และมาตรา ๕๐

๔. ความเห็น

กองควบคุมและพัฒนามาตรฐานการออกหนังสือสำคัญพิจารณาแล้วเห็นว่า เมื่อความปรากฏว่า... (โฉนดที่ดิน/หนังสือรับรองการทำประโยชน์)... เลขที่ ..... ตำบล ..... อำเภอ ..... จังหวัด ..... เนื้อที่ ..... ไร่ ..... งาน ..... ตารางวา ออกให้แก่ ..... เมื่อวันที่ ..... โดย ..... (วิธีการออกหนังสือแสดงสิทธิ) .... ปัจจุบันมีชื่อ ..... เป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ / สิทธิครอบครอง เป็น ... (โฉนดที่ดิน/หนังสือรับรองการทำประโยชน์) ... ที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจาก ..... ประกอบกับคณะกรรมการสอบสวนตามคำสั่งอธิบดีกรมที่ดิน ที่ ...../..... ลงวันที่ ..... ได้สอบสวนแล้วเห็นว่า ..... เห็นควรมีคำสั่งให้เพิกถอน ..... (โฉนดที่ดิน/หนังสือรับรองการทำประโยชน์) ... เลขที่ ..... ตำบล ..... อำเภอ ..... จังหวัด ..... ตามมาตรา ๖๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน และแจ้งให้จังหวัด ..... ทราบ เพื่อดำเนินการต่อไป พร้อมทั้งให้จังหวัดทำการสอบสวนพฤติการณ์เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินดังกล่าวตามนัยหนังสือกรมที่ดิน ที่ มท ๐๗๑๙.๔/ว ๐๕๒๓๙ ลงวันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ ตามอำนาจหน้าที่

ในกรณีที่ไม่สามารถนำ... (โฉนดที่ดิน/หนังสือรับรองการทำประโยชน์) ฉบับผู้ถือ มาดำเนินการตามคำสั่งอธิบดีกรมที่ดินได้ ควรให้เจ้าพนักงานที่ดินดำเนินการออกใบแทน ..... ตามมาตรา ๖๑ วรรคหก แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน เพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามคำสั่งดังกล่าวต่อไป

อนึ่ง คำสั่งอธิบดีกรมที่ดินที่สั่งเพิกถอน... (โฉนดที่ดิน/หนังสือรับรองการทำประโยชน์) เป็นคำสั่งทางปกครองอันอาจอุทธรณ์ต่อไปได้ จึงต้องแจ้งให้ผู้มีส่วนได้เสียทราบว่า หากประสงค์จะอุทธรณ์ หรือโต้แย้งคำสั่งนี้ให้ยื่นอุทธรณ์ต่ออธิบดีกรมที่ดิน ณ กรมที่ดิน ภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่รับแจ้งคำสั่ง

ตามนัยมาตรา ๔๔ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ พร้อมทั้งแจ้งสิทธิในการฟ้องคดีปกครองตามนัยมาตรา ๕๐ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ ทั้งนี้ ตามคำแนะนำของคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง ที่ ๑/๒๕๔๐ เรื่อง หลักเกณฑ์การแจ้งสิทธิในการอุทธรณ์หรือโต้แย้งคำสั่งทางปกครอง และคำแนะนำของสำนักงานศาลปกครอง ที่ ๑/๒๕๔๔ เรื่อง หลักเกณฑ์การแจ้งสิทธิในการฟ้องคดีปกครอง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หากเห็นชอบ ขอให้โปรดลงนามในคำสั่งเพิกถอน.....
หนังสือถึงผู้ว่าราชการจังหวัด..... และหนังสือถึงผู้มีส่วนได้เสีย ซึ่งได้นำเรียนมาพร้อมนี้

คำสั่งอธิบดีกรมที่ดิน

ที่ ...../.....

เรื่อง การเพิกถอน.....(โฉนดที่ดิน/หนังสือรับรองการทำประโยชน์)

.....

ด้วยความปรากฏว่า.... (โฉนดที่ดิน/หนังสือรับรองการทำประโยชน์)...เลขที่.....
ตำบล.....อำเภอ..... จังหวัด ..... เนื้อที่ ..... ไร่ ..... งาน ..... ตารางวา ออกให้แก่ ..... เมื่อวันที่
.....โดย ..... (วิธีออกหนังสือแสดงสิทธิ) ... ปัจจุบันมีชื่อ ..... เป็น ....
(ผู้ถือกรรมสิทธิ์/สิทธิครอบครอง) ... เป็น .... (โฉนดที่ดิน/หนังสือรับรองการทำประโยชน์) ... ที่ไม่ชอบ
ด้วยกฎหมาย เนื่องจาก .....จะต้องมีคำสั่งเพิกถอน...
(โฉนดที่ดิน/หนังสือรับรองการทำประโยชน์)...ฉบับดังกล่าว และรองอธิบดีซึ่งอธิบดีกรมที่ดินมอบหมาย
ได้มีคำสั่งอธิบดีกรมที่ดิน ที่ ...../..... ลงวันที่ ..... ตั้งคณะกรรมการสอบสวนตามความใน
มาตรา ๖๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน แล้ว

คณะกรรมการสอบสวนฯ พิจารณาแล้วเห็นว่า... (โฉนดที่ดิน/หนังสือรับรองการทำประโยชน์)...
เลขที่.....ตำบล.....อำเภอ..... จังหวัด .....ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้นจึง
สมควรเพิกถอน (โฉนดที่ดิน/หนังสือรับรองการทำประโยชน์)...ฉบับนี้

ฉะนั้น อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๖๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติม
โดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๕๑ และกฎกระทรวง
กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการสอบสวน และการพิจารณาเพิกถอนหรือแก้ไขการออกโฉนดที่ดินหรือ
หนังสือรับรองการทำประโยชน์ การจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม หรือการจดทะเบียนเอกสารรายการจดทะเบียน
โดยคลาดเคลื่อนหรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๕๓ ประกอบกับคำสั่งอธิบดีกรมที่ดิน ที่ ...../.....
ลงวันที่ ..... เรื่อง มอบหมายให้รองอธิบดีกรมที่ดินมีอำนาจหน้าที่พิจารณาและมีคำสั่ง
ตามมาตรา ๖๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน แทนอธิบดีกรมที่ดิน จึงมีคำสั่งให้เพิกถอน (โฉนดที่ดิน/หนังสือรับรอง
การทำประโยชน์)...ตำบล.....อำเภอ..... จังหวัด ..... ตลอดจนเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้อง
เสียทั้งหมด

ทั้งนี้ ให้หมายเหตุการเพิกถอนไว้ให้ทราบตามระเบียบและวิธีการด้วย

อนึ่ง โดยที่คำสั่งนี้เป็นคำสั่งทางปกครองอันอาจอุทธรณ์ต่อไปได้ หากผู้มีส่วนได้เสีย
ประสงค์จะอุทธรณ์หรือโต้แย้งคำสั่งนี้ ให้ยื่นอุทธรณ์ต่ออธิบดีกรมที่ดิน ณ กรมที่ดิน ภายใน ๑๕ วัน
นับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่ง ตามนัยมาตรา ๔๔ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙
ในกรณีที่มีการอุทธรณ์หากครบกำหนดระยะเวลาในการพิจารณาของผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์

ตามนัยมาตรา ๔๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ประกอบกับกฎกระทรวง ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๔๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติดังกล่าวแล้ว ไม่ว่าจะมีความวินิจฉัยของผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์หรือไม่ก็ตาม ผู้มีส่วนได้เสียสามารถที่จะยื่นคำฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้นที่ผู้ฟ้องคดี มีภูมิลำเนาหรือศาลปกครองอุทธรณ์ที่มูลคดีเกิดขึ้น หรือส่งคำฟ้องทางไปรษณีย์ลงทะเบียนไปยังศาลปกครองดังกล่าว ภายในระยะเวลา ๙๐ วัน นับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี ตามมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติ จัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒

สั่ง ณ วันที่ .....

(.....)

รองอธิบดี ซึ่งได้รับมอบหมายจาก

อธิบดีกรมที่ดิน

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ.....

ที่ มท..... /

วันที่.....

เรื่อง การแก้ไขรูปแผนที่และเนื้อที่ใน...(โฉนดที่ดิน/หนังสือรับรองการทำประโยชน์)

เรียน รองอธิบดีซึ่งอธิบดีมอบหมาย (.....)

๑. เรื่องเดิม

รองอธิบดีซึ่งอธิบดีกรมที่ดินมอบหมายได้มีคำสั่งอธิบดีกรมที่ดิน ที่ ...../.....
ลงวันที่ ..... ตั้งคณะกรรมการสอบสวนตามความในมาตรา ๖๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน
กรณีปรากฏว่า.... (โฉนดที่ดินเลขที่/หนังสือรับรองการทำประโยชน์) ...เลขที่ ..... ตำบล .....
อำเภอ.....จังหวัด..... เป็น... (โฉนดที่ดิน/หนังสือรับรองการทำประโยชน์) ที่ออกไปโดยคลาดเคลื่อน
เนื่องจาก.....

๒. ข้อเท็จจริง

๒.๑ กรมที่ดินได้พิจารณาชัดเจนในเบื้องต้นตามบันทึก.....
ที่ มท ...../..... ลงวันที่ ..... ว่า ... (โฉนดที่ดิน/หนังสือรับรองการทำประโยชน์) ...
เลขที่ ..... ตำบล ..... อำเภอ ..... จังหวัด ..... เป็น ... (โฉนดที่ดิน/หนังสือรับรองการทำประโยชน์)...
ที่ออกไปโดยคลาดเคลื่อน โดยมีข้อเท็จจริงสรุปได้ ดังนี้

๒.๑.๑ .....

๒.๑.๒ .....

.....ฯลฯ.....

๒.๒ รองอธิบดีซึ่งอธิบดีกรมที่ดินมอบหมายได้มีคำสั่งอธิบดีกรมที่ดิน ที่ ...../.....
ลงวันที่ ..... ตั้งคณะกรรมการสอบสวนตามความในมาตรา ๖๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน
ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๕๑ พร้อมทั้ง
ได้มีหนังสือกรมที่ดิน ที่ มท ...../..... ลงวันที่ ..... แจ้งให้จังหวัด.....ทราบเพื่อแจ้ง
คณะกรรมการสอบสวนฯ ดำเนินการต่อไป

๒.๓ จังหวัด.....ได้มีหนังสือ ที่ ...../..... ลงวันที่ ..... ส่งสำนวน
การสอบสวนของคณะกรรมการสอบสวนตามคำสั่งอธิบดีกรมที่ดิน ที่ ...../..... ลงวันที่ .....
ซึ่งได้ดำเนินการสอบสวนกรณีดังกล่าวแล้ว มีข้อเท็จจริงสรุปได้ ดังนี้

๒.๓.๑ .....

๒.๓.๒ .....

.....ฯลฯ.....

.....คณะกรรมการสอบสวนฯ พิจารณาแล้ว.....สมควรดำเนินการแก้ไขรูปแบบที่และเนื้อที่ใน... (โฉนดที่ดิน/หนังสือรับรองการทำประโยชน์) ...เลขที่ ..... ตำบล ..... อำเภอ.....จังหวัด.....โดยกันรูปแบบที่ดิน.....ออกจากเนื้อที่.....คงเหลือเนื้อที่เป็น .....

รายละเอียดปรากฏตามรายงานการสอบสวนของคณะกรรมการสอบสวนฯ ฉบับลงวันที่ .....

๓. กฎหมาย กฎกระทรวง และคำสั่ง

๓.๑ ประมวลกฎหมายที่ดิน มาตรา ๖๑ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๕๑

๓.๒ กฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการสอบสวน และการพิจารณาเพิกถอน หรือแก้ไขการออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ การจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม หรือการจดทะเบียนเอกสารรายการจดทะเบียนโดยตลาดเคลื่อนหรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๕๓

๓.๓ คำสั่งอธิบดีกรมที่ดิน ที่ ...../..... ลงวันที่ ..... เรื่อง มอบหมายให้ รองอธิบดีกรมที่ดินมีอำนาจหน้าที่พิจารณาและมีคำสั่งตามมาตรา ๖๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน แทนอธิบดีกรมที่ดิน

๓.๔ พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ มาตรา ๕ มาตรา ๔๔ และมาตรา ๔๕

๓.๕ พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๔๙ และมาตรา ๕๐

๔. ความเห็น

กองควบคุมและพัฒนามาตรฐานการออกหนังสือสำคัญพิจารณาแล้ว เมื่อความปรากฏว่า (โฉนดที่ดิน/หนังสือรับรองการทำประโยชน์)... เลขที่ ..... ตำบล ..... อำเภอ .....จังหวัด ..... เนื้อที่ ..... ไร่ ..... งาน ..... ตารางวา ออกให้แก่ ..... เมื่อวันที่ ..... โดย ..... (วิธีการออกหนังสือแสดงสิทธิ) ปัจจุบันมีชื่อ ..... เป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์/สิทธิครอบครอง เป็น ... (โฉนดที่ดิน/หนังสือรับรองการทำประโยชน์) ... ที่ออกไปโดยตลาดเคลื่อน เนื่องจาก..... ประกอบกับคณะกรรมการสอบสวนตามคำสั่งอธิบดีกรมที่ดิน ที่ ...../..... ลงวันที่ ..... สอบสวนแล้วเห็นว่า... (โฉนดที่ดิน/หนังสือรับรองการทำประโยชน์) เลขที่ ..... ตำบล ..... อำเภอ ..... จังหวัด..... เป็น... (โฉนดที่ดิน/หนังสือรับรองการทำประโยชน์) ที่ออกไปโดยตลาดเคลื่อนด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้นจริง ต้องแก้ไขรูปแบบที่และเนื้อที่ใน... (โฉนดที่ดิน/หนังสือรับรองการทำประโยชน์) เลขที่ ..... ตำบล ..... อำเภอ ..... จังหวัด..... โดยกันรูปแบบที่ดิน.....ออกจำนวนเนื้อที่ ..... คงเหลือเนื้อที่ ..... ตามมาตรา ๖๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน และแจ้งให้จังหวัด ..... ทราบเพื่อดำเนินการต่อไป พร้อมทั้งให้จังหวัดทำการสอบสวนพฤติการณ์เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินดังกล่าวตามนัยหนังสือกรมที่ดินที่ มท ๐๗๑๙.๔/ว ๐๕๒๓๙ ลงวันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ และ ที่ มท ๐๕๑๖.๒/ว ๑๘๓๑๖ ลงวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๕๙ ตามอำนาจหน้าที่

ในกรณีที่ไม่สามารถนำ... (โฉนดที่ดิน/หนังสือรับรองการทำประโยชน์) ฉบับผู้ถือ
มาดำเนินการตามคำสั่งอธิบดีกรมที่ดินได้ ควรให้เจ้าพนักงานที่ดินดำเนินการออกใบแทน .....
ตามมาตรา ๖๑ วรรคหก แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน เพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามคำสั่งดังกล่าวต่อไป

อนึ่ง คำสั่งอธิบดีกรมที่ดินที่สั่งเพิกถอน... (โฉนดที่ดิน/หนังสือรับรองการทำประโยชน์)
เป็นคำสั่งทางปกครองอันอาจอุทธรณ์ต่อไปได้ จึงต้องแจ้งให้ผู้มีส่วนได้เสียทราบว่า หากประสงค์จะอุทธรณ์
หรือโต้แย้งคำสั่งนี้ให้ยื่นอุทธรณ์ต่ออธิบดีกรมที่ดิน ณ กรมที่ดิน ภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่ง
ตามนัยมาตรา ๔๔ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ พร้อมทั้งแจ้งสิทธิในการ
ฟ้องคดีปกครองตามนัยมาตรา ๕๐ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒
ทั้งนี้ ตามคำแนะนำของคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง ที่ ๑/๒๕๔๐ เรื่อง หลักเกณฑ์
การแจ้งสิทธิในการอุทธรณ์หรือโต้แย้งคำสั่งทางปกครอง และคำแนะนำของสำนักงานศาลปกครอง ที่ ๑/๒๕๔๔
เรื่อง หลักเกณฑ์การแจ้งสิทธิในการฟ้องคดีปกครอง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หากเห็นชอบ ขอให้โปรดลงนามในคำสั่งเพิกถอน.....
หนังสือถึงผู้ว่าราชการจังหวัด..... และหนังสือถึงผู้มีส่วนได้เสีย ซึ่งได้นำเรียนมาพร้อมนี้

คำสั่งอธิบดีกรมที่ดิน

ที่ ...../.....

เรื่อง การแก้ไขรูปแผนที่และเนื้อที่ใน ... (โฉนดที่ดิน/หนังสือรับรองการทำประโยชน์)

ด้วยความปรากฏว่า.... (โฉนดที่ดิน/หนังสือรับรองการทำประโยชน์) .... เลขที่.....
ตำบล ..... อำเภอ ..... จังหวัด ..... เนื้อที่ .... ไร่ .... งาน .... ตารางวา ออกให้แก่ ..... เมื่อวันที่
..... โดย.....(วิธีการออกหนังสือแสดงสิทธิ) ปัจจุบันมีชื่อ ..... เป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ /
สิทธิครอบครอง เป็น... (โฉนดที่ดิน/หนังสือรับรองการทำประโยชน์) ที่ออกไปโดยคลาดเคลื่อน เนื่องจาก
จะต้องมีคำสั่งให้แก้ไขรูปแผนที่และเนื้อที่ใน..... (โฉนดที่ดิน/หนังสือรับรองการทำประโยชน์) เลขที่ .....
ตำบล ..... อำเภอ ..... จังหวัด ..... ตามมาตรา ๖๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน และรองอธิบดี
ซึ่งอธิบดีกรมที่ดินมอบหมายได้มีคำสั่งอธิบดีกรมที่ดิน ที่ ...../..... ลงวันที่ ..... ตั้งคณะกรรมการสอบสวนตาม
ความในมาตรา ๖๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน แล้ว

คณะกรรมการสอบสวนฯ พิจารณาแล้วมีความเห็นว่า .... (โฉนดที่ดิน/หนังสือรับรอง
การทำประโยชน์) เลขที่ ..... ตำบล ..... อำเภอ ..... จังหวัด ..... ได้ออกไปโดยคลาดเคลื่อนด้วยเหตุผลดังกล่าว
ข้างต้นจริง สมควรแก้ไขรูปแผนที่และเนื้อที่ใน... (โฉนดที่ดิน/หนังสือรับรองการทำประโยชน์) ฉบับนี้

ฉะนั้น อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๖๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติม
โดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๕๑ และกฎกระทรวงกำหนด
หลักเกณฑ์และวิธีการในการสอบสวน และการพิจารณาเพิกถอนหรือแก้ไขการออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรอง
การทำประโยชน์ การจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม หรือการจดทะเบียนเอกสารรายการจดทะเบียน โดยคลาดเคลื่อน
หรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๕๓ ประกอบกับคำสั่งอธิบดีกรมที่ดิน ที่ ...../..... ลงวันที่.....
เรื่อง มอบหมายให้รองอธิบดีมีอำนาจหน้าที่พิจารณาและมีคำสั่งตามมาตรา ๖๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน แทน
อธิบดีกรมที่ดิน จึงมีคำสั่งให้แก้ไขรูปแผนที่และเนื้อที่ใน... (โฉนดที่ดิน/หนังสือรับรองการทำประโยชน์) เลขที่ .....
ตำบล ..... อำเภอ ..... จังหวัด ..... ทั้งฉบับเจ้าของที่ดินและฉบับสำนักงานที่ดิน ตลอดจนเอกสารที่เกี่ยวข้องเสีย
ทั้งหมดให้ถูกต้องกัน โดยให้แก้ไขรูปแผนที่ในโฉนดที่ดินให้ถูกต้องตรงกับรูปแผนที่ต่อท้ายคำสั่งนี้ และให้แก้ไขเนื้อ
ที่จาก “.....” เป็น “..... ตารางวา”

ทั้งนี้ ให้หมายเหตุการแก้ไขไว้ให้ทราบตามระเบียบและวิธีการด้วย

อนึ่ง โดยที่คำสั่งนี้เป็นคำสั่งทางปกครองอันอาจอุทธรณ์ต่อไปได้ หากผู้มีส่วนได้เสียประสงค์
จะอุทธรณ์หรือโต้แย้งคำสั่งนี้ ให้ยื่นอุทธรณ์ต่ออธิบดีกรมที่ดิน ณ กรมที่ดิน ภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่ได้รับ
แจ้งคำสั่ง ตามนัยมาตรา ๔๔ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙
ในกรณีที่มีการอุทธรณ์ หากครบกำหนดระยะเวลาในการพิจารณาของผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์ ตามนัยมาตรา ๔๕

แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ประกอบกับกฎกระทรวง ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๔๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติดังกล่าวแล้ว ไม่ว่าจะมีความวินิจฉัยของผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์ หรือไม่ก็ตาม ผู้มีส่วนได้เสียสามารถที่จะยื่นคำฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้นที่ผู้ฟ้องคดีมีภูมิลำเนา หรือศาลปกครอง.....ที่มูลคดีเกิดขึ้น หรือส่งคำฟ้องทางไปรษณีย์ลงทะเบียนไปยังศาลปกครองดังกล่าวภายใน ระยะเวลา ๙๐ วัน นับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี ตามมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครอง และวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒

สั่ง ณ วันที่ .....

(.....)

รองอธิบดี ซึ่งได้รับมอบหมายจาก

อธิบดีกรมที่ดิน

ที่ มท ...../.....

กรมที่ดิน

ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษาฯ
อาคารรัฐประศาสนภักดี ถนนแจ้งวัฒนะ
แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ ๑๐๒๑๐

เรื่อง การเพิกถอน... (โฉนดที่ดิน/หนังสือรับรองการทำประโยชน์)

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด.....

อ้างถึง หนังสือจังหวัด..... ที่ ...../..... ลงวันที่ .....

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาคำสั่งอธิบดีกรมที่ดิน ที่ ..... /..... ลงวันที่ .....

ตามที่จังหวัดได้ส่งรายงานการสอบสวนของคณะกรรมการสอบสวนตามคำสั่งอธิบดีกรมที่ดิน
ที่ ...../..... ลงวันที่ ..... ซึ่งได้ดำเนินการสอบสวนกรณีปรากฏว่า (โฉนดที่ดิน/หนังสือ
รับรองการทำประโยชน์)... เลขที่ ..... ตำบล ..... อำเภอ ..... จังหวัด ..... เป็น ... (โฉนดที่ดิน/หนังสือ
รับรองการทำประโยชน์) ที่ออกไปโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ให้กรมที่ดินพิจารณาเพื่อดำเนินการตามมาตรา ๖๑
แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

บัดนี้ รองอธิบดีซึ่งอธิบดีกรมที่ดินมอบหมายได้พิจารณาและมีคำสั่งอธิบดีกรมที่ดิน
ที่...../..... ลงวันที่ ..... ให้เพิกถอน... (โฉนดที่ดิน/หนังสือรับรองการทำประโยชน์) ...
เลขที่ ..... ตำบล ..... อำเภอ ..... จังหวัด ..... แล้ว รายละเอียดปรากฏตามสำเนา
คำสั่งที่ส่งมาพร้อมนี้ จึงขอได้แจ้งพนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการหมายเหตุการเพิกถอนไว้ให้ทราบตามระเบียบ
และวิธีการ พร้อมทั้งดำเนินการสอบสวนพฤติการณ์ของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการออก .... (โฉนดที่ดิน/
หนังสือรับรองการทำประโยชน์) ตามนัยหนังสือกรมที่ดิน ที่ มท ๐๗๑๙.๔/ว ๐๕๒๓๙ ลงวันที่ ๑๔
กุมภาพันธ์ ๒๕๔๓ และ ที่ มท ๐๕๑๖.๒/ว ๑๘๓๑๖ ลงวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๕๙

อนึ่ง ในกรณีที่ไม่สามารถนำ ..... (โฉนดที่ดิน/หนังสือรับรองการทำประโยชน์) ฉบับผู้ถือ
มาดำเนินการตามคำสั่งอธิบดีกรมที่ดินได้ ให้เจ้าพนักงานที่ดินดำเนินการออกไปแทน ... (โฉนดที่ดิน/หนังสือรับรอง
การทำประโยชน์) เลขที่ ..... ตำบล ..... อำเภอ ..... จังหวัด ..... ตามมาตรา ๖๑ วรรคหก
แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน เพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามคำสั่งอธิบดีกรมที่ดินต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณาดำเนินการ พร้อมทั้งแจ้งผลให้กรมที่ดินทราบด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(.....)

รองอธิบดี ซึ่งได้รับมอบหมายจาก
อธิบดีกรมที่ดิน

ที่ มท ...../.....

กรมที่ดิน

ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา
อาคารรัฐประศาสนภักดี ถนนแจ้งวัฒนะ
แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ ๑๐๒๑๐

.....

เรื่อง การเพิกถอน ... (โฉนดที่ดิน/หนังสือรับรองการทำประโยชน์)

เรียน .....ผู้มีส่วนได้เสีย.....

อ้างถึง หนังสือ... ผู้มีส่วนได้เสีย.....

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาคำสั่งอธิบดีกรมที่ดิน ที่ ...../..... ลงวันที่ .....

ตามหนังสือที่อ้างถึง... ผู้มีส่วนได้เสีย ..... ได้คัดค้านการเพิกถอน .... (โฉนดที่ดิน/หนังสือ
รับรองการทำประโยชน์) เลขที่ ..... ตำบล..... อำเภอ ..... จังหวัด ..... ต่อคณะกรรมการสอบสวน
ตามคำสั่งอธิบดีกรมที่ดิน ที่ ...../..... ลงวันที่ ..... โดยมีประเด็นคัดค้าน รวม ..... ประเด็น
ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

บัดนี้ รองอธิบดีซึ่งอธิบดีกรมที่ดินมอบหมายได้พิจารณาคำคัดค้านของ..... แล้วเห็นว่า

.....
.....

คำคัดค้าน..... ไม่อาจรับฟังได้ รองอธิบดีซึ่งอธิบดีกรมที่ดินมอบหมายจึงได้มีคำสั่งอธิบดีกรมที่ดิน
ที่ ...../..... ลงวันที่ ..... ให้เพิกถอน... (โฉนดที่ดิน/หนังสือรับรองการทำประโยชน์) ...
เลขที่ ..... ตำบล ..... อำเภอ ..... จังหวัด ..... ตามมาตรา ๖๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน แล้ว
รายละเอียดปรากฏตามสำเนาคำสั่งอธิบดีกรมที่ดินที่ส่งมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(.....)

รองอธิบดี ซึ่งได้รับมอบหมายจาก
อธิบดีกรมที่ดิน

(ตัวอย่างปิดประกาศ)

ที่ มท ...../.....

ถึง จังหวัด .....

ตามหนังสือกรมที่ดิน ที่ มท ...../..... ลงวันที่ ..... ได้แจ้งให้จังหวัดทราบและพิจารณาดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้อง กรณีรองอธิบดีซึ่งอธิบดีกรมที่ดินมอบหมายได้มีคำสั่งอธิบดีกรมที่ดิน ที่ ...../..... ลงวันที่ ..... ให้...(เพิกถอน/แก้ไข) ...(โฉนดที่ดิน/หนังสือรับรองการทำประโยชน์) เลขที่ ..... ตำบล ..... อำเภอ ..... จังหวัด ..... ซึ่งเป็น...(โฉนดที่ดิน/หนังสือรับรองการทำประโยชน์)..ที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

เนื่องจากกรมที่ดินได้มีหนังสือ ที่ มท ...../..... ลงวันที่ .....ส่งสำเนาคำสั่งอธิบดีกรมที่ดิน ที่ ...../..... ลงวันที่ ..... ให้แก่ ..... ผู้มีส่วนได้เสียในโฉนดที่ดิน หรือ (น.ส.๓ ก./ น.ส.๓) เลขที่ ..... ตำบล ..... อำเภอ ..... จังหวัด .....ทราบแต่ไม่สามารถส่งหนังสือดังกล่าวได้ เนื่องจากไปรษณีย์แจ้งเหตุขัดข้องว่า (ย้ายไม่ทราบที่อยู่ใหม่/ไม่มีผู้รับตามเจ้าหน้าที่/ไม่ยอมรับ/ไม่มารับภายในกำหนด/ไม่มีเลขที่บ้านตามเจ้าหน้าที่.....) จึงขอส่งหนังสือแจ้งพร้อมสำเนาคำสั่งอธิบดีกรมที่ดินดังกล่าว มาเพื่อโปรดดำเนินการตามนัยข้อ ๑๓ ประกอบกับข้อ ๑๐ แห่งกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการสอบสวน และการพิจารณาเพิกถอนหรือแก้ไขการออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ ฯ พ.ศ. ๒๕๕๓ โดยถือปฏิบัติตามแนวทางปฏิบัติเพื่อดำเนินการตามมาตรา ๖๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ข้อ ๒ (๓) ซึ่งได้เวียนให้ทราบ ตามหนังสือกรมที่ดิน ที่ มท ๐๗๒๙.๒/ว ๒๑๑๗๙ ลงวันที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๕๕ โดยอนุโลม

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการ เสร็จแล้วแจ้งผลพร้อมส่งหลักฐานการปิดหนังสือแจ้งดังกล่าวให้กรมที่ดินทราบด้วย

กรมที่ดิน

...วัน เดือน ปี...

กองควบคุมและพัฒนามาตรฐานการออกหนังสือสำคัญ

โทร. ๐ ๒๕๐๓ ๓๓๘๒

โทรสาร ๐ ๒๕๐๓ ๓๓๘๑

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ.....

ที่ มท..... วันที่.....

เรื่อง การพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งทางปกครอง.....

เรียน รองอธิบดีซึ่งอธิบดีมอบหมาย (.....)

๑. เรื่องเดิม

รองอธิบดีซึ่งอธิบดีกรมที่ดินมอบหมายได้มีคำสั่งอธิบดีกรมที่ดิน ที่ ...../.....
ลงวันที่.....ให้... (เพิกถอน/แก้ไข)... (โฉนดที่ดิน/หนังสือรับรองการทำประโยชน์)... เลขที่ .....
ตำบล.....อำเภอ..... จังหวัด..... ออกเมื่อวันที่..... เนื่องจาก..... และได้มีหนังสือกรมที่ดิน
ที่ ...../..... ลงวันที่ ..... แจ้งผู้มีส่วนได้เสียทราบ

๒. ข้อเท็จจริง

๒.๑ กรมที่ดินได้พิจารณาชัดเจนในเบื้องต้นตามบันทึก ที่ มท ...../..... ลงวันที่ .....
ว่า ... (โฉนดที่ดิน/หนังสือรับรองการทำประโยชน์)... เลขที่ ..... ตำบล.....อำเภอ..... จังหวัด..... ที่ออกไป
โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจาก..... โดยมีข้อเท็จจริง
สรุปได้ ดังนี้

๒.๑.๑.....

๒.๑.๒.....

.....ฯลฯ.....

๒.๒ รองอธิบดีซึ่งอธิบดีกรมที่ดินมอบหมายได้มีคำสั่งอธิบดีกรมที่ดิน ที่ ...../.....
ลงวันที่ ..... ตั้งคณะกรรมการสอบสวนตามความในมาตรา ๖๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน
ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๕๑ พร้อมทั้ง
ได้มีหนังสือกรมที่ดิน ที่ มท ...../..... ลงวันที่ ..... แจ้งจังหวัด.....ทราบ
เพื่อแจ้งคณะกรรมการสอบสวนฯ ทราบ

๒.๓ จังหวัด.....มีหนังสือ ที่ ...../..... ลงวันที่ .....
ส่งรายงานการสอบสวนของคณะกรรมการสอบสวนตามคำสั่งอธิบดีกรมที่ดิน ที่ ...../.....
ลงวันที่.....ซึ่งได้ดำเนินการสอบสวนกรณีดังกล่าวมีข้อเท็จจริงสรุปได้ ดังนี้

๒.๓.๑ .....

๒.๓.๒ .....

รายละเอียดปรากฏตามรายงานการสอบสวนของคณะกรรมการสอบสวนฯ ฉบับลงวันที่

.....

๒.๔ รองอธิบดีซึ่งอธิบดีกรมที่ดินมอบหมายได้พิจารณาเป็นที่ยุติตาม.....
 ที่ มท ...../..... ลงวันที่ ..... ว่า..(โฉนดที่ดิน/หนังสือรับรองการทำประโยชน์)... ตำบล.....
 อำเภอ..... จังหวัด..... เป็น... (โฉนดที่ดิน/หนังสือรับรองการทำประโยชน์)..ที่ออกไปโดยไม่ชอบ
 ด้วยกฎหมาย เนื่องจาก.....

ส่วนกรณีที่...ผู้มีส่วนได้เสีย....คัดค้านการเพิกถอน...(โฉนดที่ดิน/หนังสือรับรอง
 การทำประโยชน์) โดยอ้างว่า..... เห็นว่า คำคัดค้านดังกล่าวไม่สามารถรับฟังได้ เนื่องจาก.....
 .....จึงมีคำสั่งอธิบดีกรมที่ดิน ที่ ...../..... ลงวันที่ ..... ให้... (เพิกถอน/แก้ไข)... (โฉนดที่ดิน/
 หนังสือรับรองการทำประโยชน์) ดังกล่าวแล้ว และได้มีหนังสือกรมที่ดิน ที่ มท ...../.....
 ลงวันที่.....แจ้งให้จังหวัด.....ทราบ พร้อมทั้งมีหนังสือกรมที่ดิน ที่ มท ...../.....
 ลงวันที่ .....แจ้งผู้มีส่วนได้เสียทราบ

๒.๕ ผู้ถือกรรมสิทธิ์/สิทธิครอบครอง... ได้มีหนังสือฉบับลงวันที่ ..... อุทธรณ์
 คำสั่งอธิบดีกรมที่ดินที่ ...../..... ลงวันที่ ..... ที่ให้เพิกถอน (โฉนดที่ดิน/หนังสือรับรองการทำ
 ประโยชน์) (กรมที่ดินได้รับหนังสือเมื่อวันที่ .....) โดยอ้างว่า

๒.๕.๑ .....

๒.๕.๒ .....

๓. กฎหมาย และกฎกระทรวง

๓.๑ ประมวลกฎหมายที่ดิน มาตรา ๖๑ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติม
 ประมวลกฎหมายที่ดิน (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๕๑

๓.๒ พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ มาตรา ๕ มาตรา ๒๑
 มาตรา ๔๔ และมาตรา ๔๕

๓.๓ กฎกระทรวง ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๔๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติ
 ราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

๓.๔ กฎกระทรวง ว่าด้วยกลุ่มภารกิจ พ.ศ. ๒๕๔๕ ข้อ ๓๒ ซึ่งเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง
 ว่าด้วยกลุ่มภารกิจ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๖

๔. ความเห็น

กองควบคุมและพัฒนามาตรฐานการออกหนังสือสำคัญ พิจารณาแล้วมีความเห็น ดังนี้

๔.๑ การ.. (เพิกถอน/แก้ไข)... (โฉนดที่ดิน/หนังสือรับรองการทำประโยชน์) ที่ออกไปโดย...
 (คลาดเคลื่อน/ไม่ชอบด้วยกฎหมาย) ตามมาตรา ๖๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดย
 พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๕๑ เป็นอำนาจหน้าที่ของอธิบดีกรมที่ดิน
 หรือรองอธิบดีซึ่งอธิบดีกรมที่ดินมอบหมาย และเป็นคำสั่งทางปกครองตามนัยมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติ

วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ เมื่อความปรากฏว่า..(โฉนดที่ดิน/หนังสือรับรองการทำประโยชน์) เป็น (โฉนดที่ดิน/หนังสือรับรองการทำประโยชน์) ...ที่ออกไปโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจาก ..... การที่รองอธิบดีซึ่งอธิบดีกรมที่ดินมอบหมายได้มีคำสั่งอธิบดีกรมที่ดิน ที่ ...../.....ลงวันที่..... ให้..เพิกถอน..(โฉนดที่ดิน/หนังสือรับรองการทำประโยชน์)... ดังกล่าว จึงเป็นการชอบแล้ว และโดยที่ประมวลกฎหมายที่ดินไม่ได้กำหนดขั้นตอนในการอุทธรณ์คำสั่งเพิกถอนของอธิบดีกรมที่ดินไว้เป็นการเฉพาะ ผู้มีส่วนได้เสียจึงมีสิทธิยื่นอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองดังกล่าว โดยยื่นต่อเจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครอง ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่ง ทั้งนี้ ตามนัยมาตรา ๔๔ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.๒๕๓๙ เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ... (นาย/นาง) ... ซึ่งเป็นผู้มีส่วนได้เสียได้รับทราบคำสั่ง (เพิกถอน/แก้ไข) ... (โฉนดที่ดิน/หนังสือรับรองการทำประโยชน์) เมื่อวันที่ ..... และได้ยื่นอุทธรณ์คำสั่ง ..(เพิกถอน/แก้ไข) ...ดังกล่าว ต่ออธิบดีกรมที่ดินซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครอง โดยได้รับหนังสือเมื่อวันที่ ..... ซึ่งอยู่ภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด อุทธรณ์ดังกล่าว จึงชอบที่จะได้รับการพิจารณา

๔.๒ กองควบคุมและพัฒนามาตรฐานการออกหนังสือสำคัญได้พิจารณาประเด็นปัญหา ข้อเท็จจริงและเหตุผลที่ผู้อุทธรณ์ได้ยกขึ้นกล่าวอ้าง ตามข้อ ๒.๕ แล้วเห็นว่า

๔.๒.๑ ประเด็นที่อุทธรณ์ว่า.....เห็นว่า .....

๔.๒.๒ ประเด็นที่อุทธรณ์ว่า.....เห็นว่า.....

..... ฯลฯ.....

ด้วยเหตุผลดังกล่าว กองควบคุมและพัฒนามาตรฐานการออกหนังสือสำคัญ พิจารณาแล้ว เห็นว่า การที่รองอธิบดีซึ่งอธิบดีกรมที่ดินมอบหมายได้มีคำสั่งอธิบดีกรมที่ดิน ที่ ...../..... ลงวันที่ ..... ให้เพิกถอนโฉนดที่ดิน/หนังสือรับรองการทำประโยชน์) ...เลขที่..... ตำบล..... อำเภอ.....จังหวัด..... นั้น เป็นการชอบแล้ว อุทธรณ์ของผู้อุทธรณ์ฟังไม่ขึ้น เห็นควรแจ้งให้ผู้อุทธรณ์ทราบ

โดยที่กฎกระทรวง ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๔๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ข้อ ๒ (๔) กำหนดให้ปลัดกระทรวงเป็นผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งทางปกครอง ในกรณีที่อธิบดีหรือผู้ดำรงตำแหน่งเทียบเท่า ซึ่งเป็นผู้ทำคำสั่งทางปกครองไม่เห็นด้วยกับคำอุทธรณ์ ประกอบกับกฎกระทรวง ว่าด้วยกลุ่มภารกิจ พ.ศ. ๒๕๔๕ ข้อ ๓๒ ซึ่งเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ว่าด้วยกลุ่มภารกิจ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๖ กำหนดให้ในกรณีเช่นว่านี้เป็นอำนาจของหัวหน้ากลุ่มภารกิจ ดังนั้น หากพิจารณา เห็นชอบด้วยกับความเห็นของสำนักมาตรฐานการออกหนังสือสำคัญที่ไม่เห็นด้วยกับคำอุทธรณ์ดังกล่าว เห็นควรนำเรียนรองปลัดกระทรวงมหาดไทย หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านกิจการความมั่นคงภายใน ในฐานะผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์เพื่อพิจารณาคำอุทธรณ์ดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หากเห็นชอบ ขอให้โปรดลงนามในหนังสือถึงผู้อุทธรณ์ และบันทึกเรียนรองปลัดกระทรวงมหาดไทย หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านกิจการความมั่นคงภายใน ซึ่งได้นำเรียน มาพร้อมนี้

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ.....

ที่ มท.....

วันที่.....

เรื่อง การพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งทางปกครอง.....

เรียน รองปลัดกระทรวงมหาดไทย หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านกิจการความมั่นคงภายใน

๑. เรื่องเดิม

รองอธิบดีซึ่งอธิบดีกรมที่ดินมอบหมายได้มีคำสั่งอธิบดีกรมที่ดิน ที่ ...../.....ลงวันที่ ..... ให้เพิกถอน/แก้ไข.....(โฉนดที่ดิน/หนังสือรับรองการทำประโยชน์) เลขที่ ..... หมู่ที่ ..... ตำบล..... อำเภอ..... จังหวัด..... ออกเมื่อวันที่ .... เนื่องจาก..... และได้มีหนังสือ ที่ มท ...../.....ลงวันที่.....แจ้งผู้มีส่วนได้เสียทราบ

๒. ข้อเท็จจริง

๒.๑ กรมที่ดินได้พิจารณาชัดเจนในเบื้องต้นตามบันทึก.....ที่ มท ...../.....ลงวันที่ ..... ว่า...(โฉนดที่ดิน/หนังสือรับรองการทำประโยชน์)... เลขที่ ..... ตำบล..... อำเภอ..... จังหวัด.... เป็น...(โฉนดที่ดิน/หนังสือรับรองการทำประโยชน์) ที่ออกไปโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย โดยมีข้อเท็จจริงสรุปได้ ดังนี้

๒.๑.๑ .....

๒.๑.๒ .....

.....ฯ ล ฯ.....

๒.๒ รองอธิบดีซึ่งอธิบดีกรมที่ดินมอบหมายได้มีคำสั่งอธิบดีกรมที่ดิน ที่ ...../.....ลงวันที่ ..... ตั้งคณะกรรมการสอบสวนตามความในมาตรา ๖๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๕๑ พร้อมทั้งได้มีหนังสือกรมที่ดิน ที่ มท ...../.....ลงวันที่ ..... แจ้งให้จังหวัด.....ทราบเพื่อแจ้งคณะกรรมการสอบสวนฯ ดำเนินการต่อไป

๒.๓ จังหวัด.....ได้มีหนังสือ ที่ ...../.....ลงวันที่ ..... ส่งรายงานการสอบสวนของคณะกรรมการสอบสวนตามคำสั่งอธิบดีกรมที่ดิน ที่ ...../.....ลงวันที่ ..... ซึ่งได้ดำเนินการสอบสวนกรณีดังกล่าวแล้ว มีข้อเท็จจริงสรุปได้ ดังนี้

๒.๓.๑ .....

๒.๓.๒ .....

.....ฯ ล ฯ.....

รายละเอียดปรากฏตามรายงานการสอบสวนของคณะกรรมการสอบสวนฯ ฉบับลงวันที่ .....

๒.๔ รองอธิบดีซึ่งอธิบดีกรมที่ดินมอบหมายได้พิจารณาเป็นที่ยุติตามบันทึก.....
ที่ มท ...../..... ลงวันที่ ..... ว่า (โฉนดที่ดิน/หนังสือรับรองการทำประโยชน์) ... เลขที่ .....
ตำบล..... อำเภอ..... จังหวัด..... เป็น... (โฉนดที่ดิน/หนังสือรับรองการทำประโยชน์) ที่ออกไปโดยไม่ชอบ
ด้วยกฎหมาย เนื่องจาก .....

ส่วนกรณีที่.....ผู้มีส่วนได้เสีย..... คัดค้านการเพิกถอน...(โฉนดที่ดิน/หนังสือรับรอง
การทำประโยชน์) โดยอ้างว่า ..... เห็นว่า คำคัดค้านดังกล่าวไม่สามารถรับฟังได้ เนื่องจาก
.....จึงมีคำสั่งอธิบดีกรมที่ดิน ที่ ...../..... ลงวันที่..... ให้เพิกถอน.... (โฉนดที่ดิน/
หนังสือรับรองการทำประโยชน์) เลขที่ ..... ตำบล..... อำเภอ..... จังหวัด..... และได้มีหนังสือกรมที่ดิน ที่ มท
...../..... ลงวันที่ ..... แจ้งให้จังหวัด.....ทราบ พร้อมทั้งมีหนังสือกรมที่ดิน ที่ มท
...../.....ลงวันที่ ..... แจ้งผู้มีส่วนได้เสียทราบ

๒.๕ ผู้ถือกรรมสิทธิ์/สิทธิครอบครองใน...(โฉนดที่ดิน/หนังสือรับรองการทำประโยชน์)
เลขที่ ..... ตำบล..... อำเภอ..... จังหวัด..... ได้รับหนังสือแจ้งผู้มีส่วนได้เสียเมื่อวันที่ .....
 และได้มีหนังสือฉบับลงวันที่ ..... อุทธรณ์คำสั่งอธิบดีกรมที่ดินที่ ...../.....ลงวันที่
..... ที่ให้เพิกถอน... (โฉนดที่ดิน/หนังสือรับรองการทำประโยชน์) (กรมที่ดินได้รับหนังสือเมื่อวันที่
.....) โดยอ้างว่า

๒.๕.๑ .....

๒.๕.๒ .....

ฯลฯ

๓. กฎหมาย และกฎกระทรวง

๓.๑ ประมวลกฎหมายที่ดิน มาตรา ๖๑ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติม
ประมวลกฎหมายที่ดิน (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๕๑

๓.๒ พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ มาตรา ๕ มาตรา ๒๑
มาตรา ๔๔ และมาตรา ๔๕

๓.๓ กฎกระทรวง ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๔๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติ
ราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

๓.๔ กฎกระทรวง ว่าด้วยกลุ่มภารกิจ พ.ศ. ๒๕๔๕ ข้อ ๓๒ ซึ่งเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง
ว่าด้วยกลุ่มภารกิจ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๖

๔. ความเห็น

รองอธิบดีซึ่งอธิบดีกรมที่ดินมอบหมายพิจารณาแล้วมีความเห็น ดังนี้

๔.๑ การเพิกถอน...(โฉนดที่ดิน/หนังสือรับรองการทำประโยชน์) ที่ออกไปโดยไม่ชอบ
ด้วยกฎหมายตามมาตรา ๖๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติม
ประมวลกฎหมายที่ดิน (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๕๑ เป็นอำนาจหน้าที่ของอธิบดีกรมที่ดินหรือรองอธิบดีซึ่งอธิบดี
กรมที่ดินมอบหมาย และเป็นคำสั่งทางปกครองตามนัยมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการ
ทางปกครองพ.ศ. ๒๕๓๙ เมื่อความปรากฏว่า...(โฉนดที่ดิน/หนังสือรับรองการทำประโยชน์)... เลขที่...

ตำบล..... อำเภอ..... จังหวัด..... ออกเมื่อวันที่ ..... เป็น.... (โฉนดที่ดิน/หนังสือรับรองการทำประโยชน์) ที่ออกไปโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจาก..... การที่รองอธิบดีซึ่งอธิบดีกรมที่ดินมอบหมายได้มีคำสั่งอธิบดีกรมที่ดิน ที่ ...../..... ลงวันที่ ..... ให้เพิกถอน...(โฉนดที่ดิน/หนังสือรับรองการทำประโยชน์)... เลขที่ .... ตำบล..... อำเภอ..... จังหวัด..... จึงเป็นการชอบแล้ว และโดยที่ประมวลกฎหมายที่ดินไม่ได้กำหนดขั้นตอนในการอุทธรณ์คำสั่งเพิกถอนของอธิบดีกรมที่ดินไว้เป็นการเฉพาะ ผู้มีส่วนได้เสียจึงมีสิทธิยื่นอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองดังกล่าว โดยยื่นต่อเจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่ง ทั้งนี้ ตามนัยมาตรา ๔๔ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ...นาย/นาง..... ซึ่งเป็นผู้มีส่วนได้เสียได้รับทราบคำสั่งเพิกถอน...(โฉนดที่ดิน/หนังสือรับรองการทำประโยชน์).....เมื่อวันที่..... และได้ยื่นอุทธรณ์คำสั่งเพิกถอน ...(โฉนดที่ดิน/หนังสือรับรองการทำประโยชน์)...ต่ออธิบดีกรมที่ดิน ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองโดยได้รับหนังสือเมื่อวันที่ .....ซึ่งอยู่ภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด อุทธรณ์ดังกล่าวจึงชอบที่จะได้รับการพิจารณา

๔.๒ รองอธิบดีซึ่งอธิบดีกรมที่ดินมอบหมายได้พิจารณาประเด็นปัญหาข้อเท็จจริง และเหตุผลที่ผู้อุทธรณ์ได้ยกขึ้นกล่าวอ้าง ตามข้อ ๒.๕ แล้วเห็นว่า

๔.๒.๑ ประเด็นที่อุทธรณ์ว่า ..... เห็นว่า .....

๔.๒.๒ ประเด็นที่อุทธรณ์ว่า ..... เห็นว่า .....

ด้วยเหตุผลดังกล่าว กรมที่ดินพิจารณาแล้วเห็นว่า การที่รองอธิบดีซึ่งอธิบดีกรมที่ดินมอบหมายได้มีคำสั่งอธิบดีกรมที่ดิน ที่ ...../..... ลงวันที่ ..... ให้เพิกถอน...(โฉนดที่ดิน/หนังสือรับรองการทำประโยชน์)...เลขที่... ตำบล..... อำเภอ..... จังหวัด..... นั้น เป็นการชอบแล้ว อุทธรณ์ของผู้อุทธรณ์ฟังไม่ขึ้น เห็นควรแจ้งให้ผู้อุทธรณ์ทราบ

โดยที่กฎกระทรวง ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๔๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ข้อ ๒ (๔) ประกอบกับกฎกระทรวง ว่าด้วยกลุ่มภารกิจ พ.ศ. ๒๕๔๕ ข้อ ๓๒ ซึ่งเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ว่าด้วยกลุ่มภารกิจ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๖ กำหนดให้การพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งทางปกครอง ในกรณีที่อธิบดีกรมที่ดินผู้ทำคำสั่งทางปกครองไม่เห็นด้วยกับคำอุทธรณ์เป็นอำนาจของหัวหน้ากลุ่มภารกิจ ด้านกิจการความมั่นคงภายใน

จึงขอส่งเรื่องราวการอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองดังกล่าวเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาคำอุทธรณ์

(ตัวอย่าง หนังสือแจ้งผู้อุทธรณ์
ทราบผลการพิจารณาของกรมที่ดิน

ที่ มท ๐๕๑๖.๒/

กรมที่ดิน

ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา
อาคารรัฐประศาสนภักดี ถนนแจ้งวัฒนะ
แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ ๑๐๒๑๐

เรื่อง อุทธรณ์คำสั่งเพิกถอนหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓)

เรียน .....

อ้างถึง หนังสืออุทธรณ์คำสั่งอธิบดีกรมที่ดินของท่าน ฉบับลงวันที่ .....

ตามที่ท่านได้มีหนังสืออุทธรณ์คำสั่งอธิบดีกรมที่ดิน ที่ ...../..... ลงวันที่
..... ที่สั่งให้เพิกถอน..(โฉนดที่ดิน/หนังสือรับรองการทำประโยชน์) เลขที่ ..... ตำบล.....
อำเภอ..... จังหวัด..... โดยอ้างเหตุผลแห่งการอุทธรณ์ว่า..... ความละเอียดแจ้ง
แล้ว นั้น

รองอธิบดีซึ่งอธิบดีกรมที่ดินมอบหมายได้พิจารณาประเด็นปัญหาข้อเท็จจริง ข้อกฎหมาย
และเหตุผลที่ท่านได้ยกขึ้นกล่าวอ้างแล้ว ไม่เห็นด้วยกับคำอุทธรณ์ดังกล่าว ด้วยเหตุผลดังนี้

๑. ประเด็นที่อุทธรณ์ว่า.....นั้น
เห็นว่า.....

๒.ประเด็นที่อุทธรณ์ว่า .....นั้น
เห็นว่า.....

.....ฯลฯ.....

ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงเห็นว่า การที่รองอธิบดีซึ่งอธิบดีกรมที่ดินมอบหมายได้มีคำสั่ง
อธิบดีกรมที่ดิน ที่ ...../..... ลงวันที่ ..... ให้ (เพิกถอน/แก้ไข) ...(โฉนดที่ดิน/หนังสือรับรอง
การทำประโยชน์)) ตำบล..... อำเภอ..... จังหวัด..... นั้น เป็นการชอบแล้ว พร้อมนี้กรมที่ดินได้นำคำ
อุทธรณ์ของท่านพร้อมความเห็นดังกล่าวเรียนรองปลัดกระทรวงมหาดไทย หัวหน้ากลุ่มภารกิจ
ด้านกิจการความมั่นคงภายในในฐานะผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์ เพื่อพิจารณาตามนัยมาตรา ๔๕
แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ต่อไปแล้ว

จึงเรียนมาเพื่อทราบ หากได้รับทราบผลการพิจารณาอุทธรณ์เป็นประการใด จะได้แจ้ง
ให้ทราบต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(.....)

รองอธิบดี ซึ่งได้รับมอบหมายจาก
อธิบดีกรมที่ดิน

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ.....

ที่ มท.....

วันที่.....

เรื่อง ขยายระยะเวลาการพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งทางปกครอง.....

เรียน รองอธิบดีซึ่งอธิบดีมอบหมาย (.....)

๑. เรื่องเดิม

กรมที่ดินมีบันทึก ที่ มท ...../..... ลงวันที่ ..... รายงานความเห็น
พร้อมเหตุผลเรียนรองปลัดกระทรวงมหาดไทย หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านกิจการความมั่นคงภายใน เพื่อวินิจฉัย
อุทธรณ์ของ ....(ชื่อผู้อุทธรณ์)... ซึ่งอุทธรณ์คำสั่งอธิบดีกรมที่ดิน ที่ ...../..... ลงวันที่ ..... ที่สั่งให้ ...
(เพิกถอน/หรือแก้ไข)... (โฉนดที่ดิน/หนังสือรับรองการทำประโยชน์)... เลขที่ ..... ตำบล ..... อำเภอ .....
จังหวัด .....

๒. ข้อเท็จจริง

๒.๑ รองอธิบดีซึ่งอธิบดีมอบหมายได้มีคำสั่งอธิบดีกรมที่ดิน ที่ ...../.....
ลงวันที่ ..... ให้ ... (เพิกถอน/แก้ไข)... (โฉนดที่ดิน/หนังสือรับรองการทำประโยชน์)...
เลขที่ ..... ตำบล ..... อำเภอ ..... จังหวัด ..... ตามมาตรา ๖๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน
ซึ่งเป็น ... (โฉนดที่ดิน/หนังสือรับรองการทำประโยชน์)... ที่ออกโดย...(ไม่ชอบด้วยกฎหมาย/คลาดเคลื่อน)
เนื่องจาก..... และกรมที่ดินได้มีหนังสือ ที่ มท ...../..... ลงวันที่ .....
แจ้งผู้มีส่วนได้เสียทราบแล้ว

๒.๒ .....(ชื่อผู้อุทธรณ์)..... (ผู้ถือกรรมสิทธิ์/สิทธิครอบครอง) ตาม..... (โฉนดที่ดิน/
หนังสือรับรองการทำประโยชน์) เลขที่ ..... ดังกล่าว ได้รับหนังสือแจ้งเมื่อวันที่ ..... และได้
อุทธรณ์คำสั่ง ... (เพิกถอน/ หนังสือรับรองการทำประโยชน์)... ดังกล่าวต่ออธิบดีกรมที่ดิน เมื่อวันที่
...
จึงเป็นการอุทธรณ์ภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด อุทธรณ์ของ .....(ชื่อผู้อุทธรณ์)..... ดังกล่าว จึงชอบที่
จะได้รับการพิจารณา

๒.๓ รองอธิบดีซึ่งอธิบดีกรมที่ดินมอบหมายได้พิจารณาประเด็นปัญหาข้อเท็จจริง
ข้อกฎหมาย และเหตุผลที่ผู้อุทธรณ์ได้ยกขึ้นกล่าวอ้าง ตามข้อ ๒.๒ แล้ว ไม่เห็นด้วยกับคำอุทธรณ์ดังกล่าว
ตามบันทึกกองควบคุมและพัฒนามาตรฐานการออกหนังสือสำคัญ ที่ มท ...../..... ลงวันที่
..... จึงได้นำเรื่องราวการอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองดังกล่าวเรียนรองปลัดกระทรวงมหาดไทย
หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านกิจการความมั่นคงภายใน ในฐานะผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์ ตามบันทึกกรมที่ดิน
ที่ มท ...../..... ลงวันที่ ..... โดยได้ส่งบันทึกดังกล่าวให้เมื่อวันที่ ..... ซึ่งจะครบ
กำหนดเวลาพิจารณาอุทธรณ์สามสิบวัน นับแต่วันที่ได้รับบันทึกนี้ ในวันที่ .....

๓. กฎหมาย กฎกระทรวง และคำสั่ง

๓.๑ พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.๒๕๓๙ มาตรา ๔๔ และ ๔๕

๓.๒ กฎกระทรวง ฉบับที่ ๔ (พ.ศ.๒๕๔๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.๒๕๓๙

๓.๓ กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการสอบสวน และการพิจารณาเพิกถอน หรือแก้ไขการออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ การจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม หรือการจดทะเบียนเอกสารรายการจดทะเบียนโดยตลาดเคลื่อนหรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๕๓

๓.๔ คำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ ...../.....ลงวันที่ ..... เรื่อง มอบอำนาจการขยายระยะเวลาการพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๔๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.๒๕๓๙ ให้อธิบดีกรมที่ดินเป็นผู้มีอำนาจแทนรองปลัดกระทรวงมหาดไทย หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านกิจการความมั่นคงภายใน

๔. ความเห็น

กองควบคุมและพัฒนามาตรฐานการออกหนังสือสำคัญพิจารณาแล้วเห็นว่า ระยะเวลาการพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองรายนี้ รองอธิบดีซึ่งอธิบดีมอบหมายได้เรียนรองปลัดกระทรวงมหาดไทย หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านกิจการความมั่นคงภายใน ตามบันทึกกรมที่ดิน ที่ มท ...../..... ลงวันที่ ..... ซึ่งจะครบกำหนดระยะเวลาการพิจารณาอุทธรณ์ของผู้มีอำนาจพิจารณาคำอุทธรณ์ในวันที่ ..... และโดยที่รองปลัดกระทรวงมหาดไทย หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านกิจการความมั่นคงภายใน ได้มีคำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ ...../..... ลงวันที่ ..... มอบอำนาจให้อธิบดีในกลุ่มภารกิจในการขยายระยะเวลาการพิจารณาอุทธรณ์ออกไปได้อีกไม่เกินสามสิบวัน และแจ้งให้ผู้อุทธรณ์ทราบด้วย จึงเห็นควรให้ขยายระยะเวลาพิจารณาอุทธรณ์ออกไปอีกสามสิบวันนับแต่วันที่ครบกำหนดระยะเวลาสามสิบวันแรก ตามมาตรา ๔๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.๒๕๓๙ ประกอบกับคำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ ...../..... ลงวันที่ ..... และแจ้งให้ผู้อุทธรณ์ทราบ พร้อมรายงานให้รองปลัดกระทรวงมหาดไทย หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านกิจการความมั่นคงภายใน ทราบในคราวเดียวกันด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หากเห็นชอบ ขอให้โปรดลงนามในบันทึกเรียนรองปลัดกระทรวงมหาดไทย หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านกิจการความมั่นคงภายใน และหนังสือถึงผู้อุทธรณ์ ซึ่งได้นำเรียนมาพร้อมนี้

(ตัวอย่าง บันทึกเสนอขยายระยะเวลา
พิจารณาอุทธรณ์ของ ป.มท.)

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ.....

ที่ มท.....

วันที่.....

เรื่อง ขยายระยะเวลาการพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งทางปกครอง.....

เรียน รองปลัดกระทรวงมหาดไทย หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านกิจการความมั่นคงภายใน

๑. เรื่องเดิม

กรมที่ดินมีบันทึก ที่ มท ...../..... ลงวันที่ ..... รายงานความเห็น
พร้อมเหตุผลเรียนรองปลัดกระทรวงมหาดไทย หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านกิจการความมั่นคงภายใน เพื่อวินิจฉัย
อุทธรณ์ของ ...(ชื่อผู้อุทธรณ์)... ซึ่งอุทธรณ์คำสั่งอธิบดีกรมที่ดิน ที่ ...../..... ลงวันที่ .....
ที่สั่งให้ ...(เพิกถอน/หรือแก้ไข)... (โฉนดที่ดิน/หนังสือรับรองการทำประโยชน์)... เลขที่ ..... ตำบล .....
อำเภอ ..... จังหวัด .....

๒. ข้อเท็จจริง

๒.๑ รองอธิบดีซึ่งอธิบดีกรมที่ดินมอบหมายได้มีคำสั่งอธิบดีกรมที่ดิน ที่ ...../.....
ลงวันที่ ..... ให้...(เพิกถอน/แก้ไข)... (โฉนดที่ดิน/หนังสือรับรองการทำประโยชน์)... เลขที่ .....
ตำบล ..... อำเภอ ..... จังหวัด ..... ตามมาตรา ๖๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ซึ่งเป็น ...(โฉนดที่ดิน/
หนังสือรับรองการทำประโยชน์)... ที่ออกโดย...(ไม่ชอบด้วยกฎหมาย/คลาดเคลื่อน)... เนื่องจาก
..... และกรมที่ดินได้มีหนังสือ ที่ มท ...../..... ลงวันที่ .....
แจ้งผู้มีส่วนได้เสียทราบแล้ว

๒.๒ .....(ชื่อผู้อุทธรณ์)..... (ผู้ถือกรรมสิทธิ์/สิทธิครอบครอง) ตาม ...(โฉนดที่ดิน/หนังสือ
รับรองการทำประโยชน์)... เลขที่ .....ดังกล่าว ได้รับหนังสือแจ้งเมื่อวันที่ ..... และได้อุทธรณ์
คำสั่ง...(เพิกถอน/หนังสือรับรองการทำประโยชน์)... ดังกล่าวต่ออธิบดีกรมที่ดิน เมื่อวันที่ .....จึงเป็นการ
อุทธรณ์ภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด อุทธรณ์ของ .....(ชื่อผู้อุทธรณ์)..... ดังกล่าว จึงชอบที่จะ
ได้รับการพิจารณา

๒.๓ รองอธิบดีซึ่งอธิบดีกรมที่ดินมอบหมายได้พิจารณาประเด็นปัญหาข้อเท็จจริง
ข้อกฎหมาย และเหตุผลที่ผู้อุทธรณ์ได้ยกขึ้นกล่าวอ้าง ตามข้อ ๒.๒ แล้ว ไม่เห็นด้วยกับคำอุทธรณ์ดังกล่าว
ตามบันทึก..... ที่ มท ...../..... ลงวันที่ ..... จึงได้นำเรื่องราวการอุทธรณ์คำสั่ง
ทางปกครองดังกล่าวเรียนรองปลัดกระทรวงมหาดไทย หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านกิจการความมั่นคงภายใน
ในฐานะผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์ ตามบันทึกกรมที่ดิน ที่ มท ...../..... ลงวันที่ .....
โดยได้ส่งบันทึกดังกล่าวให้เมื่อวันที่ ..... ซึ่งจะครบกำหนดเวลาพิจารณาอุทธรณ์สามสิบวันนับแต่
วันที่ได้รับบันทึกนี้ ในวันที่ .....

๓. กฎหมาย กฎกระทรวง และคำสั่ง

๓.๑ พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.๒๕๓๙ มาตรา ๔๔ และ ๔๕

๓.๒ กฎกระทรวง ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๔๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

๓.๓ กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการสอบสวน และการพิจารณาเพิกถอน หรือแก้ไขการออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ การจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม หรือการจดทะเบียนเอกสารรายการจดทะเบียนโดยตลาดเคลื่อนหรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๕๓

๓.๔ คำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ ...../.....ลงวันที่ ..... เรื่อง มอบอำนาจการขยายระยะเวลาการพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๔๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ให้อธิบดีกรมที่ดินเป็นผู้มีอำนาจแทนรองปลัดกระทรวงมหาดไทย หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านกิจการความมั่นคงภายใน

๔. ความเห็น

รองอธิบดีซึ่งอธิบดีกรมที่ดินมอบหมายได้พิจารณาแล้วเห็นว่า ระยะเวลาการพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองรายนี้ รองอธิบดีซึ่งอธิบดีกรมที่ดินมอบหมายได้เรียนรองปลัดกระทรวงมหาดไทย หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านกิจการความมั่นคงภายใน ตามบันทึกกรมที่ดิน ที่ มท ...../.....ลงวันที่..... ซึ่งจะครบกำหนดระยะเวลาการพิจารณาอุทธรณ์ของผู้มีอำนาจพิจารณาคำอุทธรณ์ในวันที่..... และโดยที่รองปลัดกระทรวงมหาดไทย หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านกิจการความมั่นคงภายในได้มีคำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ ...../.....ลงวันที่..... มอบอำนาจให้อธิบดีในกลุ่มภารกิจในการขยายระยะเวลาการพิจารณาอุทธรณ์ออกไปได้อีกไม่เกินสามสิบวัน และแจ้งให้ผู้อุทธรณ์ทราบด้วยรองอธิบดีซึ่งอธิบดีกรมที่ดินมอบหมายจึงได้มีคำสั่งขยายระยะเวลาพิจารณาอุทธรณ์ออกไปอีกสามสิบวัน นับแต่วันที่ครบกำหนดระยะเวลาสามสิบวันแรก ตามมาตรา ๔๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.๒๕๓๙ ตามคำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่...../..... ลงวันที่ ..... และได้แจ้งให้ผู้อุทธรณ์ทราบด้วยแล้ว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

(.....)

รองอธิบดี ซึ่งได้รับมอบหมายจาก

อธิบดีกรมที่ดิน

ที่ มท...../.....

กรมที่ดิน

ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา
อาคารรัฐประศาสนภักดี ถนนแจ้งวัฒนะ
แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ ๑๐๒๑๐

เรื่อง ขยายระยะเวลาการพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งทางปกครอง

เรียน .....(ชื่อผู้อุทธรณ์).....

อ้างถึง หนังสือกรมที่ดิน ที่ มท ...../..... ลงวันที่ .....

ตามหนังสือที่อ้างถึง รองอธิบดีซึ่งอธิบดีกรมที่ดินมอบหมายได้แจ้งผลการพิจารณาอุทธรณ์
คำสั่งอธิบดีกรมที่ดิน ที่ ...../..... ลงวันที่ ..... ซึ่งสั่งให้...(เพิกถอน/แก้ไข)... (โฉนดที่ดิน/
หนังสือรับรองการทำประโยชน์)... เลขที่ ..... ตำบล ..... อำเภอ ..... จังหวัด.....
โดยรองอธิบดีซึ่งอธิบดีกรมที่ดินมอบหมายได้พิจารณาคำอุทธรณ์ของท่านแล้ว ไม่เห็นด้วยกับอุทธรณ์ จึงได้ส่ง
เรื่องคำอุทธรณ์พร้อมความเห็นนำเรียนรองปลัดกระทรวงมหาดไทย หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านกิจการความมั่นคง
ภายใน ในฐานะผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์ เพื่อพิจารณาต่อไปแล้ว นั้น

รองอธิบดีซึ่งอธิบดีกรมที่ดินมอบหมายโดยได้รับมอบอำนาจจากรองปลัดกระทรวงมหาดไทย
หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านกิจการความมั่นคงภายใน พิจารณาแล้วเห็นว่า การวินิจฉัยและมีคำสั่งเกี่ยวกับอุทธรณ์ของ
ท่าน มีความจำเป็นที่ไม่อาจดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในกำหนดสามสิบวันตามที่แจ้งให้ทราบได้ จึงให้ขยาย
ระยะเวลาการพิจารณาและมีคำสั่งเกี่ยวกับอุทธรณ์ของท่านออกไปอีกสามสิบวันนับแต่วันที่ครบกำหนด
ระยะเวลาสามสิบวันแรก ทั้งนี้ ตามนัยมาตรา ๔๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.๒๕๓๙

จึงเรียนมาเพื่อทราบ หากได้รับทราบผลการพิจารณาอุทธรณ์เป็นประการใด จะได้แจ้งให้
ทราบต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(.....)

รองอธิบดี ซึ่งได้รับมอบหมายจาก
อธิบดีกรมที่ดิน

กองควบคุมและพัฒนามาตรฐานการออกหนังสือสำคัญ

โทร. ๐ ๒๕๐๓ ๓๓๘๒

โทรสาร ๐ ๒๕๐๓ ๓๓๘๑